

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 1 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

OPERATOR SISTEMI TRANSMISIONI DHE TREGU KOSTT sh.a
 TRANSMISSION SYSTEM AND MARKET OPERATOR KOSTT J.S.C
 OPERATOR SISTEMA PRENOSA I TRZIËSTA KOSTT d.d

Nr. 1704 Dt. 29-08-2022
 PRISHTINË-A

PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022

Bordi i Drejtorëve i KOSTT sh.a. në mbledhjen 135/22 të dt.25 gusht 2022 me vendimin vijues miratoi Planin e Biznesit të rishikuar për vitin 2022:

Vendim 220825/II-7

Bordi i Drejtorëve bazuar në nenin 30 të Ligjit nr.03/L-087 për Ndërmarrje Publike si është ndryshuar dhe plotësuar dhe nenin 14.2.2.5 të Statutit të Shoqërisë Aksionare KOSTT, njëzëri miratoi Planin e Biznesit të rishikuar për vitin 2022

	Përgatiti	Kontrolloi	Aprovoi
Emri Mbiemri	Nebih Haziri Zyrtar Kryesor Financiar dhe i Thesarit	Sabri Musiqi UD. Kryeshef Ekzekutiv	Bordi i Drejtorëve Jeton Mehmeti Kryesues i Bordit të Drejtorëve
Nënshkrimi			
Data	Gusht, 2022	Gusht, 2022	25 gusht 2022

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 2 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Përmbajtja

1. Hyrje	9
1.1 Misioni, Vizioni dhe Vlerat themelore të KOSTT.....	12
2. Moto e KOSTT.....	13
2.1 Objektivat strategjike.....	13
2.2 Organizimi	14
3. SWOT ANALIZA.....	17
3.1 Përparësitë.....	17
3.2 Dobësitë.....	18
3.3. Mundësitë.....	18
3.4. Kërcënimet.....	18
4. RRETHINA AFARISTE.....	19
4.1 Zhvillimi i sektorit të energjisë elektrike.....	19
4.1.1 Historiku pas vitit 2000	19
4.2.1 Zhvillimet kryesore nga aspekti i operimit të sistemit dhe transmetimit.....	21
4.3. Zhvillimet kryesore nga aspekti i operimit të tregut.....	25
4.3.1 Liberalizimi i tregut dhe mundësit e integritit në tregun e përbashkët rajonal.....	25
5.1 Integrimi rajonal.....	27
5.2 Menaxhimi i procesit të Ndërrimit të Furnizuesit.....	28
5.2.1 Objektivat kryesore dhe sfidat nga aspekti i operimit të tregut.....	29
5.3 Burimet e Ripërtëritshme të Energjisë	31

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 3 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Spektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

6. IMPLEMENTIMI I ARANZHMANEVE TË REJA OPERATIVE.....	32
6.1 Korniza rregullative dhe tarifat	33
7 ÇËSHTJET SOCIALE DHE MJEDISORE.....	38
8. PLANI INVESTIV	42
8.1 Plani Zhvillimor i Rrjetit të Transmetimit (PZHT)	42
8.2 Përshkrimi i disa projekteve më të rëndësishme.....	44
9. Investimet kapitale sipas burimeve të financimit për vitin 2022.....	53
10. Planifikimi financiar	56
10.1 Struktura dhe vlera e të hyrave për vitin 2022.....	57
10.2 Shpenzimet operative	57
10.3 Planifikimi i Pasqyrës së të Ardhurës (Fitimit/Humbjes) për vitin 2022	59
10.4 Parashikimi i rrjedhës së parasë së gatshme 2022	60
11.0 QËNDRUESHMËRIA AFARISTE.....	61
11.2. Implementimi dhe matja e performancës	62
11.3. Zhvillimi i kapaciteteve njerezore	62
11.4. Menaxhimi i cilësisë	63
11.5. Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit(TIK)	64
11.7. Menaxhimi i ndërtesave.....	65
11.8. Marrëdhëniet efektive me palët e interesit.....	66
11.9 Prokurimi Elektronik	67

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 4 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Spektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Tabela

Tabela 1 Investimet kapitale	55
Tabela 2 Të hyrat.....	57
Tabela 3 Pasqyrës e së Ardhurës	59
Tabela 4 Rrjedha e parasë.....	60

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 5 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Spektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Lista e shkurtesave

AATC - (Average Available Transfer Capacity) - Kapaciteti i Disponueshëm Mesatar (Import/Eksport)

ALPEX- (Albanian Power Exchange)- Bursa Shqiptare e Energjisë Elektrike

ATC – (Available Transfer Capacity) – Kapaciteti i disponueshëm

ATR – Autotransformatori

BB – Banka Botërore

BD - Bordi i drejtorëve

BE - Bashkimi Evropian

BRE – Burimet e Ripërtëritshme të Energjisë

CAO - (nga angl. Coordinated Auction Office) – Zyra për Koordinimin e Ankandëve

CAS- Sistemi i Kompjuterizuar i Kontabilitetit

CGMES - Common Grid Model Exchange Standards

DACF – Day Ahead Congestion Forecast (Parashiqimi i kongjestionit një ditë para)

DfD - Mitigation Measures Investigation

EAS - Energy Awareness System

ECLO – (nga angl. European Commission Liaison Office) - Zyra Ndërlidhëse e Komisionit Evropian

EH- Electronic Highway

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 6 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

EIC – (nga angl. Energy Identification Code) – kodi i identifikimit për energji

EJL – Evropa Jug Lindore

ENTSO-E (nga angl. European Network of Transmission System Operators for Electricity) – Rrjeti Evropian i Operatorëve të Sistemit të Transmetimit për Energji Elektrike

EMS – Rrjeti Elektrik i Serbisë (Elektro Mreza Srbije)

EPS – Elektroekonomia e Serbisë (Elektroprivreda Srbije)

ERE – Enti Rregullator i Energjisë (Shqipëri)

GIS – (nga angl.Gass Insulated Switchgear)

HC - Hidrocentral

ITC – Inter TSO Compensation (Kompensimi mes Operatorëve të Sistemit të Transmetimit)

KEK- Korporata Energjetike e Kosovës

KfW – nga gjerm.Kreditanstalt für Wiederaufbau – Banka Gjermane për Rindërtim dhe Zhvillim

KQKO - Komiteti për Qeversje të Kodeve Teknike/Operacionale

IEC – International Electrotechnical Commission (Komisioni Ndfërkombëtar Elektroteknik)

LP – largpërçues

MATC - Kapaciteti i Disponueshëm Maksimal (Import/Eksport)

MSA – Marrëveshja për Stabilizim Asociim

MR – Mbrojtje Rele

MPMS – Ministria e punës dhe mireqenjes sociale

NEF (Net Export Flow) – Eksporti i Kosovës

NIF - (Net Import Flow) – Importi neto për nevojat e Kosovës

NP – Ndërmarrje publike

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 7 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

NS - nënstacioni

OHSAS – Standardi për auditimin e shëndetit dhe sigurisë (në angl. Occupational Health and Safety Auditing System)

OPGW (Optical Power Grud Wire) – Kablli me fibër optik

OST - Operator i Sistemit të Transmetimit

PSHK – Përgjegjësi Shoqërore Korporative

PZHT – Plani Zhvillimor i Transmetimit

QND - Qendra Nacionale Dispeçerike

QEND - Qendra Emergjente Nacionale Dispeçerike
 RG-SEE - Grup regional në ombrellën e MC – Market Committee – Komiteti i tregut i ENTSO-E

MBE – Marrëveshja për Blerjen e Energjisë

OPC - Outage Planning Coordination

OPDE - Operational Planning Data Environment

RSC - Regional Security Coordination (Koordinimi Rajonal për Siguri)

SAFA - Synchronous Area Operational Agreement Policy
 1Load Frequency Control and Reserves

SCADA/EMS – nga angl. Supervisory Control and Data Acquisition/Energy Management System
 (Mbikqyrja e Kontrollit dhe Përvehtësimit të të Dhënave/Sistemi i Menaxhimit të Energjisë)

SCC - Security Critical Coordination

SEE – Sistemi Elektro Energjetik

SEE-CAO- Zyra për alokim të koordinuar të kapaciteteve interkonektive në EJM

SG-CMMI- Nëngrupi për menaxhimin e kongjestioneve dhe integrimin e tregut

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 8 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Spektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

SMTA - short &medium term generation adequacy

SO – Sistem Operator (Operatori i Sistemit)

SOGL- System Operation Guideline

TKE- Traktati i Komunitetit të Energjisë

TTC – Total Transfer Capacity

USAID- (Unated States Agency for International Development)- Agjencioni i Shteteve të Bashkuara për Zhvillimin Ndërkombëtar

VNM - Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis

VP – Platforma e verifikimit

ZRrE – Zyra e Rregullatorit të Energjisë

ZSMZ - Zyra e Sigurisë dhe Mbrojtjes nga Zjarri

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 9 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

1. HYRJE

KOSTT-i si ndërmarrje e mëvetësishme, është krijuar si rrjedhojë e procesit të ristrukturimit të sektorit të energjisë në Kosovë, që është në harmoni me detyrimet që rrjedhin nga Traktati i Komunitetit të Energjisë për Evropën Juglindore, për themelimin e Komunitetit të Energjisë, ku Kosova është anëtare me të drejta të barabarta.

I emëruar nga Qeveria e Republikës së Kosovës dhe i licencuar nga Zyra e Rregullatorit të Energjisë në bazë të dispozitave të legjislacionit parësor dhe dytësor të Kosovës, KOSTT sh.a. në tetor të vitit 2006, u licencua si : Operator i Sistemit të Transmetimit dhe Operator i Tregut të energjisë elektrike. KOSTT po ashtu mban licencën për komercializimin e infrastrukturës fibër optike, të lëshuar nga ARKEP.

Më 07.12.2009 KOSTT është ri-regjistruar si Ndërmarrje Publike, me emërtimin e plotë: “Operator Sistemi, Transmisioni dhe Tregu – KOSTT” SH.A.

Modifikimi i licencave mbi bazën e ndryshimeve në legjislacionin bazik dhe rregullin e ri të licencave të lëshuar nga Zyra e Rregullatorit të Energjisë është përcaktuar me licencat e modifikuara të lëshuara më 13.04.2017.

Më 24 Shtator 2018, ZRrE ka nxjerrë vendimin preliminar për Çertifikimin e KOSTT, pas marrjes së opinion pozitiv nga Sekretariati i Komunitetit të Energjisë dhe më 15 Shkurt 2019, ZRrE ka nxjerrë vendimin përfundimtar mbi Çertifikimin e KOSTT.

KOSTT sh.a, funksionon si ndërmarrje publike në pajtim me Ligjin për ndërmarrjet publike, Ligjin për energjinë dhe legjislacionin tjetër përkatës në fuqi. Të drejtat e aksionarit për Operatorin e Sistemit të Transmetimit ushtrohen nga Kuvendi i Republikës së Kosovës.

Si Operator i Sistemit të Transmetimit (OST), KOSTT-i është përgjegjës për operim efikas, ekonomik dhe të koordinuar të sistemit të Transmetimit të energjisë elektrike në Kosovë, si dhe është përgjegjës për menaxhimin e rrjedhave të energjisë në rrjetin e transmetimit që shërben për furnizimin e konsumit nacional dhe tregtimit ndërkufitar.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 10 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Si Operator i Tregut të energjisë elektrike, KOSTT-i është përgjegjës për organizimin dhe administrimin e tregut të energjisë elektrike si dhe për menaxhimin e procesit të barazimeve përfundimtare.

Në përputhje me Ligjin e Energjisë Elektrike dhe licencat e lëshuara, KOSTT është përgjegjës për:

- Transmetimin e energjisë elektrike, sipas kushteve të përcaktuara në licencë, në mënyrë objektive, transparente dhe jo diskriminuese në tërë territorin e Republikës së Kosovës, duke ruajtur sigurinë e sistemit elektroenergjetik sipas këtij ligji;
- Operimin, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e Sistemit të Transmetimit dhe interkonektorëve të tij me sisteme tjera, në mënyrë që të ofrojë siguri afatgjatë të operimit të sistemit dhe siguri në furnizim me energji elektrike, duke pasur parasysh mbrojtjen e mjedisit;
- Administrimin, operimin dhe organizimin e tregut të energjisë elektrike në mënyrë transparente dhe jo diskriminuese;
- Menaxhimin e procesit të Barazimit Përfundimtar të Palëve në treg;
- Operimin e Sistemit të Transmetimit në pajtueshmëri me Kodin e rrjetit të transmetimit dhe të gjitha kodet dhe rregullat tjera të zbatueshme, në mënyrë që të arrijë sigurinë e furnizimit me energji elektrike dhe shfrytëzimin ekonomik të rrjetit të transmetimit;
- Planifikimin e operimit të sistemit elektroenergjetik, në bashkëpunim me Operatorin e Tregut dhe operatorët e sistemeve të transmetimit të shteteve fqinje, si dhe Operatorin e Sistemit të Shpërndarjes dhe shfrytëzuesve të Rrjetit;
- Prokurimin e shërbimeve balancuese për balancimin e sistemit, në bazë të parimeve të tregut, të transparencës dhe jodiskriminimit;
- Balancimin e sistemit të energjisë elektrike në harmoni me Kodin e rrjetit të transmetimit dhe Rregullat e Tregut;
- Sigurimin e besueshmërisë dhe disponueshmërisë së sistemit të transmetimit, në mënyrë që të mundësojë furnizim të sigurt me energji elektrike, duke mbajtur mjaftueshmërinë e kapaciteteve të transmetimit;
- Mundësimin përdoruesve në qasje dhe shfrytëzim të rrjetit të transmetimit sipas parimeve transparente dhe jo diskriminuese;
- Ofrimin e informatave operatorëve të sistemeve fqinje, me të cilët është i ndërlidhur sistemi i transmetimit, me qëllim të arritjes së operimit të sigurt dhe

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 11 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- efikas, zhvillimin e koordinuar dhe ndërveprimin e sistemeve të interkonektuara; etj.
- Përmirësimin dhe zhvillimin e infrastrukturës SCADA/EMS për realizimin e funksioneve të operimit të sistemit të transmetimit;
- Menaxhimin e fondit për Energjinë e Ripërtërishme, Menaxhimin e procesit të ndërrimit të furnizuesit.

Përveç përgjegjëseve primare të cekura më lartë, KOSTT ka edhe përgjegjësitë sekondare, që janë:

- Që të ofrojë shërbimet e shfrytëzimit të kapaciteteve të lira të fibrave optik (komercializimi i fibrave optik) në infrastrukturën e telekomunikacionit në tërë vendin, si dhe vendet e rajonit në bashkëpunim me OST-të përmes rrjetit transmetues të KOSTT dhe linjave interkonektive. Në këtë drejtim, përgjegjësitë e KOSTT-it përcaktohen nga Ligji për Telekomunikacion dhe Ligji për Komunikime Elektronike si dhe Autorizimi/Licenca e lëshuar nga ARKEP-i.
- Ofrimi i shërbimeve profesionale për palët e treta (kyçja e Burimeve të Ripërtërishme të Energjisë në rrjetin e transmetimit, si dhe ndërtimet e objekteve afër rrjetit të transmetimit) që ndikohen me ndërtimet.

Sistemi i transmetimit të Kosovës, përfaqëson një nyje të rëndësishme në tregun rajonal të energjisë elektrike dhe ndërlidhet me katër sisteme të tjera: të Shqipërisë, Maqedonisë së Veriut, Serbisë dhe Malit të Zi.

Ky Plan i Biznesit është punuar me qëllim të arritjes së objektivave strategjike, përmbushjes së misionit dhe vizionit të KOSTT, gjithnjë duke u mbështetur në vlerat themelore të KOSTT, të cilat janë ndërtuar për vite me radhë.

Ky Plan i Biznesit është në harmoni me periudhën tarifore 2018-2022, ku përcaktohen të Hyrat Maksimale të Lejuara për KOSTT-in për këtë periudhë, prandaj do të konsiderohet si bazë për të siguruar arritjen e niveleve të parapërcaktuara të performancës brenda kornizës së të Hyrave Maksimale të Lejuara nga ZRrE.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 12 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

1.1 Misioni, Vizioni dhe Vlerat themelore të KOSTT

Misioni

Misioni i KOSTT-it është:

- Operimi i sigurt dhe i besueshëm i Sistemit të transmetimit, duke garantuar sigurinë e furnizimit, si dhe operimin efikas të tregut të energjisë elektrike në bazën e transparencës dhe jo diskriminimit, në mbështetje të zhvillimit ekonomik dhe shoqëror të Republikës së Kosovës.

Vizioni

- “Të jetë kompani kredibile, që garanton transmetimin e sigurt dhe të besueshëm të energjisë elektrike, e përgjegjshme në kuptimin social dhe mjedisor, e integruar në rrjetet dhe institucionet evropiane të transmetimit të energjisë elektrike”.

Vlerat themelore

Siguria dhe Besueshmëria: transmetim të sigurt dhe të besueshëm të energjisë elektrike për të gjitha palët e kyçura në Sistemin të transmetimit të Kosovës, në përmbushje të objektivës për sigurinë e furnizimit cilësor dhe zhvillim të qëndrueshëm

Përgjegjësia: Në përmbushjen e obligimeve si kompani publike KOSTT përdor resurset në mënyrë sa më optimale dhe është e përkushtuar në mirëmbajtjen, zhvillimin dhe avancimin e vazhdueshëm të Sistemit të transmetimit duke krijuar vlerë për aksionarin. KOSTT është e përkushtuar dhe e përgjegjshme ndaj palëve, punonjësve, komunitetit, mjedisit dhe shoqërisë në përgjithësi.

Bashkëpunimi: KOSTT-i vazhdimisht favorizon dhe kultivon bashkëpunimin dhe punën ekipore, që shpie në kryerjen e detyrave drejt arritjeve të përbashkëta, për të përmbushur misionin e saj dhe zhvillimin afatgjatë të kompanisë.

Transparenca: KOSTT qeveriset mbi bazën e transparencës dhe llogaridhënies. KOSTT ofron qasje jo-diskriminuese për të gjitha palët e kyçura në Rrjetin e transmetimit, zbaton me

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 13 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

transparencë procedurat si dhe ofron informacione të hapura për të gjitha palët e tregut të energjisë elektrike, palët e interesit dhe opinionit në përgjithësi.

Dija: Përmes përvetësimit të vazhdueshëm të njohurive, dhe përvojës shumëvjeçare, KOSTT ndërton profesionalizmin e tij, përmirëson performancën dhe mbetet e përkushtuar në gjetjen e zgjidhjeve më të mira për ngritjen e vazhdueshme të cilësisë.

2. MOTO E KOSTT

Energjia jonë, zëri i së ardhmes!

2.1 Objektivat strategjike

Objektivat para së gjithash kanë të bëjnë me sigurimin se KOSTT-i është një organizatë efektive, e aftë për të përballuar sfidat me të cilat do të përballlet në të ardhmen.

1. Planifikimi, zhvillimi dhe ndërtimi efektiv i sistemit të transmetimit të energjisë elektrike;
2. Mirëmbajtja dhe operimi i sigurtë dhe i besueshëm i sistemit të transmetimit;
3. Krijimi i kushteve për një treg te liberalizuar dhe të integruar të energjisë elektrike;
4. Imlementimi i tregut të organizuar një ditë para dhe benda ditor;
5. Implementimi i tregut balancues të energjisë elektrike;
6. Sigurimi i stabilitetit financiar të kompanisë;
7. Operimi si zonë e pavarur rregulluese/ në kuadër të bllokut AK në Zonën Sinkrone të Evropës Kontinentale;
8. Anëtarësimi në ENTSO-E dhe mekanizmat tjerë ndërkombëtarë;
9. Avancimi i partneritetit me palët e interesit;
10. Të jetë punëdhënës atraktiv, duke siguruar barazinë gjinore dhe që investon në zhvillimin profesional të punonjësve, të talenteve dhe në avancimin e dijes;
11. Të jetë kompani e përgjegjshme ndaj komunitetit, në aspektin social dhe mjedisor;
12. Të krijojë një ambient të sigurtë dhe të shëndetshëm pune;

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 14 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

13. Menaxhimi i cilësisë dhe avancimi i kompanisë sipas standardeve ISO;
14. Rritja e të hyrave nga shërbimet për shfrytëzim të infrastrukturës së sistemit të telekomit dhe nga shërbimet tjera sekondare;
15. Akomodimi i kyçjeve të reja në rrjetin e transmetimit;
16. Kontribuoj në mbarëvajtjen e punës për Integrimin e Tregut të Energjisë Elektrike (EMI).

2.2 Organizimi

Sipas makro skemës organizative të KOSTT, menaxhmenti i lartë i KOSTT-it përbëhet nga pozitat vijuese: Kryeshefi Ekzekutiv (KE), Zëvendës Kryeshefi Ekzekutiv; Sekretari i Kompanisë; Zyrtari Kryesor Financiar dhe i Thesarit, Zyrtari për Auditim të Brendshëm dhe Drejtorët e Departamenteve vijuese:

- Operatori i Sistemit;
- Operatori i Transmetimit;
- Operatori i Tregut;
- Zhvillimi i Rrjetit dhe Projekteve;
- Çështjet Rregullative dhe Tarifa;
- Financat dhe Thesari;
- Burimet Njerëzore;
- Shërbimet Përkrahëse
- Prokurimi;
- Zyra e Kryeshefit Ekzekutiv, mbulon Zyrën për Zhvillimin dhe Planifikimin Afatgjatë, Zyrën për Komunikim dhe Marrëdhënie me Publikun, Zyrën Ligjore dhe Menaxheri për Cilësi dhe Politika.

Ekzistojnë një sërë çështjesh që do të kenë ndikim në organizimin e KOSTT-it, si:

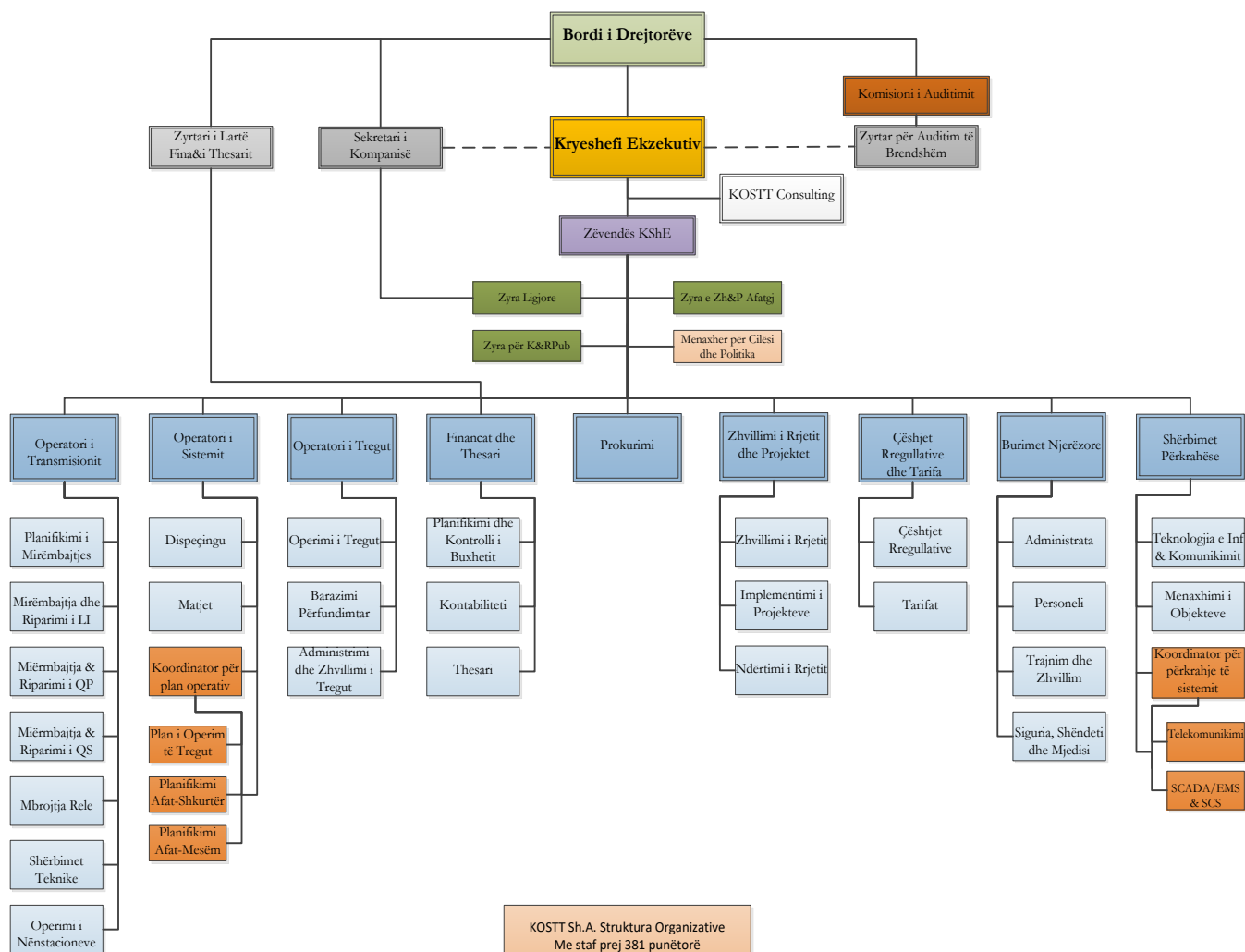
- Zhvillimi i sistemit të Transmetimit nga këndvështrimi i kapaciteteve të rrjetit dhe kontrollimit të tij;
- Nevoja për të arritur nivel më të lartë efikasiteti brenda kompanisë;
- Nevoja për zhvillim të stafit dhe për zhvillim të infrastrukturës si rrjedhojë e integritimeve në institucionet ndërkombëtare Evropiane dhe rajonale, si dhe ndryshimeve dhe zhvillimeve në tregun e energjisë elektrike.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 15 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- Hyrja e KOSTT-it në tregun e telekomunikimeve të Kosovës dhe në tregun e telekomunikimeve dhe integrimin me vendet e rajonit, duke filluar iniciativën me OST-të fqinjë, me ofrim të rrjeteve dhe/ose shërbimeve publike të komunikimeve elektronike.
- Menaxhimi i penetrimit të Burimeve të Renovueshme të energjisë
- Zhvillimi i tregut

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 16 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Në vazhdim, është dhënë Organogrami – Makro Struktura organizative e KOSTT-it me sektorë:

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 17 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

3. SWOT ANALIZA

Sfidat për KOSTT, përveç atyre të cilat dalin nga Strategjia e Energjisë së Republikës së Kosovës janë adresuar për arritjen e objektivit të integritimit në tregun rajonal të energjisë, e që lidhen me:

- Operimin e KOSTT-it si zonë rregulluese në bllokun AK
- Adoptimet e kërkesave dhe standardeve në përputhje me kodet e rrjetit dhe të marrëveshjes SAFA¹;
- Integrimi i BRE-ve dhe balancimi i sistemit elektroenergjetik;
- Krijimin e bursës së energjisë në bashkëveprim me Shqipërinë;
-
- Integrimi në tregun rajonal të energjisë;

Për të bërë vlerësimin e mundësive dhe kërcënimeve me të cilat do të ballafaqohet KOSTT-i, është kryer një analizë SWOT². Rezultatet e kësaj analize janë përmbledhur në vijim.

3.1 Përparësitë

KOSTT konsideron si përparësi:

- Republika e Kosovës është anëtare e Traktatit për Themelimin e Komunitetit të Energjisë të EJT;
- Baza ligjore në harmoni me direktivat e BE-së;
- Kredibilitetin e arritur në raport me ZRRE, palët e interesit dhe institucionet financiare ndërkombëtare;
- Është monopol natyror në ofrimin e shërbimeve të transmetimit, sistemit dhe tregut;
- Është nyje e rëndësishme e sistemit të transmetimit rajonal;
- Kapacitetet e transmetimit interkonektiv të mjaftueshme, që mundësojnë tregti ndërkufitare;

¹ SAFA - Synchronous Area Operational Agreement Policy 1 Load Frequency Control and Reserves

² Strengths- Përparësitë, Weakness- Dobësitë, Oportunities- Mundësitë, Threats-Kërcënimet

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 18 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Spektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- Kapacitetet njerëzore dhe teknike të nivelit të avancuar për të dhënë shërbime profesionale, dhe për zbatimin e kornizës ligjore dhe rregullative;
- Cilësia e menaxhimit.
- Është ndër punëdhënësit më atraktiv në vend, duke aplikuar metoda të avancuara për zhvillimin dhe propovimin e stafit.

3.2 Dobësitë

Në anën tjetër, KOSTT ka identifikuar edhe këto dobësi në rrethinën afariste ku operon:

- Mungesa e qasjes fizike në rrjetin e transmetimit në pjesën veriore të Kosovës;
- Integrimi i pjesshëm në mekanizmat dhe asociacionet rajonale;
- Mungesa të rezervave balancuese brenda vendit;

3.3. Mundësitë

Mundësitë e KOSTT-t janë:

- Tregu i përbashkët Kosovë – Shqipëri;
- Bashkëpunimi dhe integrimi rajonal;
- Zhvillimi i tregut rajonal të energjisë elektrike
- Zhvillimi i kapaciteteve interkonektive;
- Zhvillimi i burimeve të reja gjeneruese dhe konsumit industrial;
- Qasja pozitive e organizatave ndërkombëtare ndaj KOSTT-it;
- Rritja e kërkesës për shërbimet telekomunikuese;
- Ofertë për staf profesional në tregun e punës;
- Ristrukturimi dhe reformimi i plotë i sektorit të energjisë në përputhje me Direktivat dhe Rregulloret e BE-së;
- Rënia e interesit të kredive komerciale.

3.4. Kërcënimet

Nga ana tjetër, KOSTT-i ballafaqohet me një numër të kërcënimeve, siç janë:

- Mos adresimi i furnizuesit për pjesën veriore të Kosovës;
- Pamundësia e qasjes për mirëmbajtje dhe operim të aseteve të KOSTT-it në pjesën veriore të Kosovës;
- Ekspozimi ndaj rreziqeve ligjore, të cilat rrjedhin nga kontestet gjyqësore;

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 19 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- Procedurat e realizimit të shpronësimit, të drejtës së servitudit, lejeve mjedisore dhe ndërtimore për ndërtimin e infrastrukturës së transmetimit;
- Menaxhimi i Fondit të BRE-ve, për shkak të riskut të mos inkasimit nga furnizuesit;
- Mosfunksionimi i tregut të hapur dhe konkurrent të energjisë elektrike në rajon;
- Vështiresitë për sigurimin e rezervave të mjaftueshme për balancimin e sistemit;
- Menaxhimi i llogarisë balancuese për shkak të riskut të mos pagesave të jo-balancave nga palët;
- Dëmet e shkaktuara nga palët e treta në asetet e transmetimit;
- Mundësia e vazhdimit të pandemisë Covid-19 edhe gjatë vitit 2022
- Mbitensionet elektrike në sistemin transmetues në nivelin regjional
- Kriza energjetike në sistemin elektroenergjetik Europian. Rritja enorme e çmimeve të energjisë elektrike
- Mos bartja e e pronave nga KEK në KOSTT

Bazuar në SWOT analizën e bërë, KOSTT ka bazë të mirë për zhvillimin e afarizmit të suksesshëm dhe përballimin e sfidave. Në këtë drejtim, KOSTT bazohet në asetet që posedon, stafin dhe përkrahjen që gëzon nga institucionet dhe palët e interesit.

KOSTT edhe më tutje duhet të bëjë të gjitha përpjekjet me qëllim të realizimit të aktiviteteve operative dhe zhvillimore të kompanisë në përpunje me objektivat strategjike të saj, por edhe për të mbajtur brenda saj stafin e vet me aftësi shumë specifike.

4. RRETHINA AFARISTE

Plani i Biznesit për vitin 2022 përmban tri aspektet themelore që ndërlidhen me rrethinën afariste, brenda së cilës operon KOSTT-i:

- zhvillimi i sektorit të energjisë elektrike;
- kornizat ligjore dhe rregullative;
- çështjet sociale dhe mjedisore.

4.1 Zhvillimi i sektorit të energjisë elektrike

4.1.1 Historiku pas vitit 2000

Gjendja në sektorin elektroenergjetik në Kosovë ishte e rëndë pas luftës, si në prodhim, transmetim, po ashtu edhe në shpërndarje. Në këtë kohë filluan investimet emergjente të

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 20 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

përgjithshme në sektorin elektroenergjetik, të përkrahura nga Buxheti i Kosovës dhe donatorët ndërkombëtarë. Për shkak të nevojave shumë të mëdha në tërë sektorin elektroenergjetik në fillim, rrjeti i transmetimit nuk u zhvillua konform rritjes së shpejt të konsumit në të kaluarën dhe që pasoi pas vitit 2000.

Që nga themelimi i KOSTT-it, në rrjetin e transmetimit janë kryer investime kapitale, kryesisht në zhvillimin dhe përforcimin e kapaciteteve të rrjetit të transmetimit, rivitalizim si dhe avancim të sistemeve mbështetëse. Bazuar në të gjithë indikatorët e matshëm të performancës të regjistruara në dekadën e fundit, si investimet e vazhdueshme me infrastrukturë të re të rrjetit të transmetimit, modernizimi i sistemeve mbështetëse të Sistemit, rivitalizimi i nënstacioneve dhe linjave, kanë ndikuar në ngritje të vazhdueshme të sigurisë, besueshmërisë dhe performancës së operimit të sistemit të transmetimit. E gjithë kjo ka ndihmuar në stabilitetin e sektorit të energjisë elektrike në Republikën e Kosovës.

Kërkesat për ngritje të sigurisë së furnizimit dhe zhvillim të kapaciteteve të transmetimit me qëllim të përkrahjes së ngarkesës në rritje, integrimin e gjenerimit nga burimet konvencionale dhe të ripërtëritshme, paraqesin faktorin kryesor për KOSTT që të vazhdoj me investimet në rrjet për vitet në vijim.

Hallka më e shëndetshme e sistemit të energjisë elektrike të Kosovës është Sistemi i Transmetimit, dhe falë investimeve të mëdha në këtë sistem, sot konsiderohet një nga sistemet më efikase dhe më të qëndrueshëm në rajon³. Por, për fat të keq, për shkaqe politike, ndonëse që nga Dhjetori 2020 KOSTT ka filluar operimin si Zonë Rregulluese e pavarur mbrenda Bllokut Rregullues AK, në kuadër të ENTSO-E , ende nuk i është mundësuar alokimi i kapacitetit interkonektiv me EMS-in, si pasoj e obstrukcioneve të Serbisë.. Kështu që kjo vazhdon të jetë sfidë për të kryer në plotëni dhe me sukses të gjitha detyrat obligative operationale si operator i sistemit të transmetimit në Kosovë.

³ *Strategjia e Energjisë së Republikës së Kosovës 2017-2026, fq.20.*

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 21 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Spektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

4.2 Zhvillimet në Kostt

4.2.1 Zhvillimet kryesore nga aspekti i operimit të sistemit dhe transmetimit

Zhvillimet kryesore që do të ndikojnë në KOSTT nga aspekti i operimit të sistemit të transmetimit gjatë vitit 2022 do të jenë:

- Implementimi me sukses i Marrëveshjes së Kyçjes KOSTT - ENTSO-E;
- Implementimi me sukses i Marrëveshjes së Bllokut Rregullues Kosovë-Shqipëri (blloku AK) që përbehet nga dy zona rregulluese LFC OST dhe LFC KOSTT.
- Fillimi i Implementimit të projekteve të reja infrastrukturore sipas planit zhvillimor për NS Kastrioti (Ferizaj), NS Fushë Kosova dhe NS Malisheva.
- Implementimi i dimenzionimit të përbashkët të rezervave rregulluese në kuadër të bllokut rregullues AK
- Implementimi i procedurave të aprovuara operative për operimin e bllokut rregullues AK në përputhje me udhëzuesin e operimit të sistemit i njohur si SOGL.
- Operimi i KOSTT si Zonë Rregulluese në kuadër të bllokut rregullues AK në përputhje me rregullat e ENTSO-E;
- Implementimi i Marrëveshjes për rezervën automatike të restaurimit të frekuencës (aFRR) me OST dhe KEK;
- Sigurimi rezervës manuale të restaurimit të frekuencës (mFRR) konform obligimit që del nga dimenzionimi i përbashkët i kësaj rezerve në kuadër të bllokut AK dhe implementimi i marrëveshjes së rezervës manuale të restaurimit të frekuencës (mFRR) në përputhje me udhëzimet e ENTSOE respektivisht SOGL
 - Implementimi i kërkesave që janë të deroguar të specifikuara në kuadër të marrëveshjes së re të kyçjes bazuar në kërkesat e marrëveshjes SAFA
 - Angazhimet në kontest të përmbushjes së kërkesave që dalin nga pyetsori i Derogimeve & Përrjashtimeve nga SAFA-dokumenti i ENTSO/RGCE, të parashikuara të përmbushen në periudhës e kohëzgjatjes së Marrëveshjes së Kyçjes (parashihet shqyrtimi i aprovimit nga ENTSO-E/RGCE në Q2 2022);
 - Alokimi i kapaciteteve interkonektive dhe menaxhimi i kongjestionëve;
 - Implementimi i marrëveshjeve për EHW, EAS, VP, OPDE, OPC, RSC;
 - Implementimi i Tregut Balancues sipas legjislacionit në fuqi;
 - Operimi i tregut të liberalizuar në përputhje me ligjin e ri të energjisë elektrike dhe Rregullave të Tregut të Energjisë Elektrike;
 - Implementimi i Kodit të Rrjetit-Kodit të Kyçjes i harmonizuar plotësisht me Kodin e Rrjetit të ENTSO-E;

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 22 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- Pjesëmarrja e KOSTT në Qendrën Koordinative Rajonale për Siguri (Regional Security Coordination);
- Pjesëmarrja e KOSTT në projektet ndërkombëtare të menaxhuara nga ENTSO-E Investimi në platforma softuerike, që mundësojnë pjesëmarrje në operimin paralel interkonektiv në nivel pan evropian si: Platforma e verifikimit(VP) SMTA (short &medium term generation adequacy), CGMES\OPDE (Common Grid Model Exchange Standards\Operational Planning Data Environment), RSC (regional security coordination, EAS (energy awerness system), OPC (outage planning coordination), Security critical coordination, SOC (Security System Operation), SF SG Frequency Improvement , SPD (SG CE dynamic model update)
- Rifreskimi i platformave softuerike ekzistuese, konform kërkesave të reja për operim paralel interkonektiv në kuadër të Zonës Sinkrone të Europës Kontinentale;
- Trajnimi dhe edukimi i stafit për përdorimin e tyre dhe shfrytëzimi i platformave softuerike për analiza të SCADA/EMS, Sistemit për Menaxhimin e Tregut, Kontrollit Frekuencë Fuqi-LFC, DACF- (Day Ahead Congestion Forecast - analiza e sigurisë së operimit një ditë para DACF në formatin CGMES, IDCF (Intraday Congestion Forecast), paketi softuerik për mbikëqyrje dhe kontroll në kohën reale,
- Dërgimi i të dhënave të nevojshme në kuadër të rregullave të ENTSO-E për vlerësimin, kalkulimin dhe dakordimin e NTC-ve me shtetet fqinje.
- Sigurimi i funksionalitetit të vazhdueshëm të sistemit të AMR për matje komerciale, freskimi pa vonesa i kësaj platforme, për mundësimin e vijueshmërisë së kryerjes së aktiviteteve të gjitha palëve pjesëmarrëse në tregun e energjisë, duke siguruar operim më eficient të sistemit të energjisë elektrike;
- Avancimi i sistemit të AMR-së përmes Kontratës Kornize të mirëmbajtjes me qëllim të rritjes së besueshmërisë së funksionalitetit të sistemit të AMR-se;
- Vazhdimi i instalimit të paisjeve Meter Data Collection nëpër nënstacionet 110/x kV, me qëllimin të leximit të dhënave nga njehsorët çdo 1 sekondë, që do të përdoret për nevojat e ndryshme për analiza dhe të SCADA/EMS.
- Verifikimi periodik i njehsorëve sipas periudhave dhe kërkesave të Udhëzimit Administrativ Nr. 02/2015 në Laboratorë të Akredituar nga Drejtoria e Akreditimit të Kosovës(DAK)
- Zëvendësimi i infrastrukturës ekzistuese të sistemit SCADA/EMS konsiston në:
 1. Ngritjen e nivelit të realizimit të kontrollit në sistemin e transmetimit me përmeshjen e kërkesave teknike-teknologjike, kërkesave të ENTSO-E si dhe plotësimin e kërkesave nga korniza ligjore dhe rregullative lidhur me operimin e sistemit të transmetimit nga Qendra Nacionale Dispeçerike Kryesore dhe Emergjente;

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 23 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

2. Përfshirja e të gjitha objekteve elektroenergjetike në kuadër të infrastrukturës së SCADA\EMS konform PZHT;
3. Përmbyllja e krijimit të kushteve teknike për monitorim të ndërsjellë me OST-të fqinje në kohën reale konform “Inter TSO Marrëveshjeve” me TSO-të e shteteve fqinje;
4. Mundësimi i shkëmbimit ndër TSO i të gjitha të dhënave pas operative në situata normale dhe incidentale (situatat kritike me rastin e incidenteve në rrjet dhe imbalancave të ndjeshme);
5. Implementimi i plotë i përdorimit të infrastrukturës teknike për qasje në platformën e EAS (Energy Awareness System) në kuadër të ENTSO-E.

Në aspektin e operimit si zone rregullues në kuadër të LFC/Bllokut rregullues AK, implementohet projekti i “Kontrollit Frekuencë-Fuqi” në bashkëpunim me OST-në e Shqipërisë. Po ashtu në sistemin SCADA implementohet shkëmbimi i sasisë së rezervës manuale të Restaurimit të Frekuences, konform obligimeve që dalin nga dimensionimi i përbashkët i këtij shërbimi. Implementimi i projektit LFC (Kontrolli Frekuencë-Fuqi) me OST-në e Shqipërisë ka ndryshuar regjimin e operimit të sistemit elektroenergjetik, në kontekst të organizimit për përdorimin e rezervave balancuese në të dy sistemet.

Me fillimin e implementimit të Marrëveshjes së Kyçjes KOSTT-ENTSOE, KOSTT vazhdon të operojë si LFC Zonë Rregulluese e pavarur, përfshirë këtu menaxhimin komercial të kongjestionëve dhe alokimin e kapaciteteve në linjat interkonektive të Kosovës , përjashtuar kufirin interkonektiv me EMS, shkak i veprimeve politike të Serbisë.

Operimi si Zonë Rregulluese përfshinë kryesisht aktivitetet që ndërlidhen me bashkëpunimin e OST-ve të interkonektuara, me qëllim të operimit të sigurt të sistemit. Bashkëpunimi i ngushtë i OST-ve bazohet në parimet e respektimit të rregullave të ENTSO-E.

KOSTT ka arritur që të ketë një siguri shumë më të lartë të operimit dhe mund të thuhet se performanca e arritur është mjaftë e kënaqshme. Këtë e dëshmon numri i rënive dhe intervenimeve, të cilat nga viti në vit kanë qenë në rënie dhe tani është arritur një standard i kënaqshëm përkundër vjetërsisë së në pjese të aseteve.

Njëkohësisht, që të sigurohet operimi i sistemit në mënyrë sa më efektive, do të vazhdohet me investime në rehabilitimin e nënstacioneve sipas prioriteteve të caktuara në bazë të gjendjes funksionale të tyre.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 24 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Meqenëse qëllimi kryesor i mirëmbajtjes është që të sigurojë një shkallë të lartë të besueshmërisë së operimit të sistemit elektroenergjetik, përmes aktiviteteve të duhura në këtë drejtim, është arritur të krijohet një stabilitet i qëndrueshëm në funksionimin normal të sistemit.

Plani i mirëmbajtjes për vitin 2022, i bazuar në Rregulloren e Mirëmbajtjes, parasheh të gjithë hapat e nevojshëm që duhet marre në rrjetin e transmetimit, bazuar në praktikat më të mira profesionale si dhe udhëzimeve të prodhuesve të pajisjeve elektroenergjetike, në mënyrë që sistemi të jenë funksional dhe të garantohet performancë e larte e operimit.

Përkundër këtij trendi të rehabilitimit në rrjetin e transmetimit, mbetet që të përmirësohet gjendja e gatishmërisë teknike të pjesës së rrjetit të transmetimit në pjesën veriore të Kosovës, që për shkaqe të njohura nuk është realizuar mirëmbajtja në atë pjesë të sistemit. Pra, duhet siguruar qasjen fizike të KOSTT në tërë asetet, si kusht i domosdoshëm për realizimin e investimeve të nevojshme si dhe mirëmbajtjes adekuate.

4.2 Kapacitetet Gjeneruese

Energjia elektrike e prodhuar në Kosovë dominohet nga dy termocentrale relativisht të mëdha: TC Kosova A dhe TC Kosova B, të cilat kanë marr pjesë me rreth 93.11% në prodhimin total të energjisë elektrike në Kosovë gjate vitit 2021.

Pjesa tjetër rreth 6,89% e prodhimit të energjisë elektrike në vend kryesisht realizohet nga Parku i Energjisë me erë (PEE) Kitka, Parku I erës Sowi Kosova (Selaci) (në operimi, faze testuese nga Shtatori 2021), hidrocentralet e kyçura në rrjetin e transmetimit, hidrocentralet me kapacitete te vogla të kyçura në rrjetin e Shpërndarjes dhe modulet solare të kyçura në rrjetin e Shpërndarjes. Aktualisht hidrocentralet prodhojnë rreth 2.70 % të prodhimit total vendor, ndërsa Parku me Erë Kitka dhe Selaci merr pjesë me 1.99% dhe BRRE të kyçura në shpërndarje 2.2% .

Aktualisht, Kosova ka mungesë të kapaciteteve prodhuese të energjisë elektrike për të mbuluar kërkesën e konsumit të energjisë elektrike në Kosovë. Kosova nuk mund të mbulojë ngarkesën në sistem mbi 950 MW, kjo mungesë mbulohet nga importi i energjisë elektrike.

Mungesa e kapaciteteve prodhuese, do të ndikojë negativisht në balancimin e sistemit elektroenergjetik.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 25 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Nga ana tjetër, teknologjia ekzistuese e kapaciteteve gjeneruese të energjisë elektrike nuk plotëson kriteret mjedisore të përcaktuara nga legjislacioni i BE-së. TC Kosova A dhe TC Kosova B kanë një kapacitet të përbashkët të instaluar prej 1478 MW, por për shkak të vjetërsisë së tyre, kapaciteti i tyre operacional aktualisht është rreth 915 MW ose 62% të kapacitetit total të instaluar[1]. Mirëpo për të siguruar disponueshmeri me të lartë të gjenerimit të TC Kosova A dhe Kosova B në operim janë kryesisht dy njësi ne TC Kosova B dhe dy njësi ne TC Kosova A me kapacitet total 800 MW. Kapacitetet gjeneruese ekzistuese janë të vjetruara dhe kanë nevojë për riparime të vazhdueshme.

Gjate vitit 2021 është iniciuar revidimi i Strategjisë së Energjisë së Kosovës 2017 – 2026, e cila do të mbulojë periudhën 2021-2030, ku KOSTT është aktiv në Grupin Punues të përcaktuar nga Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit. Strategjia e energjisë do të ri-definojë caqet e reja të BRE-ve, orientimet strategjike dhe zhvillimore të sektorit të energjisë e cila do të mbulojnë: Sigurinë e furnizimit me energji, liberalizimin e tregut, diversifikimin e burimeve energjetike, sigurimin e adekuacise se sistemit, implementimin e programit të efqiencës së shfrytëzimit të energjisë, reduktimi i nivelit të ndotësve dhe CO2 si dhe nxitja e inovacionit në sektorin e energjisë.

Gjatë tri viteve të fundit ka vazhduar rritja e trendit për aplikime për kyçje ne rrjetin e Transmisionit nga BRE. Numri i aplikacioneve për kyçje të burimeve nga era dhe dielli është rritur në mënyrë intensive. Rrjeti i Transmetimit mund të akomodojë kapacitetet e aplikuara, nga fundi I vitit 2020 janë duke u angazhuar edhe shërbimet ndihmëse aFRR dhe mFRR, për shkak të mungesës së njësive gjeneruese fleksibile në sistemin elektroenergjetik të Kosovës. Në këtë drejtim, KOSTT-i do të përcjell aktivitetet në ndërtimin e kapaciteteve prodhuese konvencionale dhe BRE-ve. Gjithashtu do të përgatitet për efektet e tyre si nga aspekti i kyçjeve dhe balancimit të sistemit, ashtu edhe nga aspekti i përforcimit të rrjetit të transmetimit dhe ndikimit në tregun e energjisë elektrike.

4.3. Zhvillimet kryesore nga aspekti i operimit të tregut

4.3.1 Liberalizimi i tregut dhe mundësit e integritit në tregun e përbashkët rajonal

Me miratimin e legjislacionit të ri të sektorit të energjisë elektrike në vitin 2016, Kosova ka nisur liberalizimin e tregut të energjisë që i hap rrugën thellimit të reformës në këtë sektor. Në këtë aspekt është përshtatur legjislacioni sekondar për tu harmonizuar me legjislacionin e ri. KOSTT

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 26 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

ka rishikuar rregullat e tregut të cilat janë të miratuara nga ZRrE dhe ka përpiluar procedurat e nevojshme për të mbështetur proceset në këtë drejtim.

Përkundër masave të ndërmarra drejt liberalizimit të tregut në Kosovë, deri tani mungon konkurrenca si në nivelin e tregut me shumicë po ashtu dhe atë me pakicë. Edhe pse ekzistojn disa furnizues të licencuar për furnizim në tregun me pakicë të energjisë elektrike në Kosovë (KESCO, HEP, GSA, SharrCem, FUENTE DYNAMICS, JAHA COMPANY, KEK dhe ENERCO LLC), aktualisht vetëm KESCO bën furnizimin e të gjithë konsumatorëve të rregulluar dhe atyre të pa rregulluar, ndërsa furnizuesit tjerë nuk janë aktiv në treg.

Aktualisht në tregun e energjisë elektrike janë vetëm pesë konsumator të parregulluar të cilët janë të kyçur në rrjetin e transmetimit (Ferronikeli i kyçur në nivelin 220kV, SharrCem dhe Trepça në nivelin 110kV, si dhe Kitka dhe Selaci në nivelin 110kV), ndërsa të gjithë konsumatorët tjerë furnizohen me çmime të rregulluara dhe janë pjesë e grupit të konsumatorëve me të drejtë të shërbimit universal. Gradualisht sipas afateve të përcaktuara nga ZRrE edhe konsumatorët e kyçur në nivelin 35kV dhe 10kV duhet të furnizohen me çmim të parregulluar dhe nuk do të jenë konsumatorë me të drejtë të shërbimit universal.

5. LIBERALIZIMI I TREGUT TE ENERGIJE ELEKTRIKE

Me udhëzimin e ZRrE-së për liberalizimin e tregut të energjisë elektrike në Kosovë, është përcaktuar mënyra, kushtet dhe koha e liberalizimit të tregut të energjisë elektrike në Kosovë, në nivelin e prodhimit dhe furnizimit me energji elektrike. Nga 1 prill 2017, tregtimi me shumicë i energjisë elektrike bëhet në çmime të de-rregulluara kurse de-rregullimi i çmimit të konsumatorëve fundor do të bëhet në mënyrë graduale, duke përdorur qasjen më të përshtatshme të mundshme me gjendjen aktuale

Duke pasur parasysh rrethanat e reja të krijuara, KOSTT ka ndërmarrë dhe do të ndërmerr veprimet e nevojshme për realizimin e udhëzimeve të lëshuara nga ZRrE dhe obligimeve që dalin nga legjislacioni primar dhe sekondar. KOSTT (Operatori i Tregut) mirëmban llogarit energjetike për secilën palë të regjistruar në Rregullat e Tregut për çdo periudë të barazimit përfundimtar (për çdo orë) për energjinë e nominuar (kontraktuar), për energjinë e matur dhe obligimet financiare të llogaritura për çdo periudë të barazimit përfundimtar (procesi i barazimit energjetik dhe financiar). Në bazë të dhënave nga këto llogari krijohen raporte të cilat

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 27 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

përdoren si bazë për faturimin e ndërsjellë mes palëve në treg si dhe për faturimin e pagesës së jobalanceve. Krijimi i llogarive për palët përgjegjëse për balancë ka mundësuar që, nga 1qershor 2017 të fillojë implementimin e mekanizmit balancues, ku të gjitha palët të cilat dështojnë të përmbushin obligimet e tyre sipas nominimeve (obligimeve kontraktuale) paguajnë ose paguhen nga llogaria balancuese për energjinë e jobalancit me çmimin e jobalancit.

KOSTT si Operator i Sistemit të Transmetimit, bazuar në dispozitat e Ligjit për Energjinë Elektrike (Neni 19 dhe 23), është përgjegjës për prokurimin e energjisë për mbulimin e humbjeve në rrjetin e transmetimit në përputhje me procedurat transparente jo-diskriminuese dhe të bazuar në treg. KOSTT është duke e blerë energjinë për mbulimin e humbjeve në rrjetin e transmetimit në tregun e energjisë elektrike me çmim të parregulluar dhe atë kryesisht nga KEK-u, kurse për pjesën që nuk mund të mbulohet nga KEK-u organizohen ankandet ditore (D-1) për blerjen e energjisë për mbulimin e humbjeve. Kriteri për përzgjedhjen e palës fituese në ankand është çmimi më i lirë i ofertës.

5.1 Integrimi rajonal

Përkundër vështirësive për shkak të mos operimit të KOSTT si zonë rregulluese dhe obstrukcioneve nga Serbia, KOSTT ka arritur të shënojë përparime drejt integrimit në mekanizmat rajonale, merr pjesë në të gjitha aktivitetet që lidhen me integrimin e tregut Day-Ahead, të parapara në nismën e WB6

Si rezultat i angazhimeve të vazhdueshme KOSTT tani është:

1. Pjesëmarrës me të drejta të plota në mekanizmin për kompensim të pagesave të transitit të energjisë elektrike nga 1 janari 2016 (Inter TSO compensation mechanism)⁴.
2. Pjesëmarrës në monitorimin e devijimeve interkonektive në Europën Kontinentale (Monitoring of Grid Time Deviations in CE)⁵
3. Themelues dhe aksionar i SEE CAO⁶

⁴ KOSTT më 21 dhjetor 2015 ka nënshkruar Marrëveshjen për ITC (Marrëveshja për kompensimin e ndërsjellë të transitit të energjisë elektrike nëpër TSO-të e Evropës). Marrëveshja ka filluar të implementohet nga 1 Janari 2016.

⁵ Ky grup është emëruar dhe aktivizuar nga marsi 2018

⁶ SEE-CAO- zyra për alokim të koordinuar të kapaciteteve interkonektive në EJL me seli në Podgoricë

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 28 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

4. Themelues dhe aksionar i ALPEX
5. Zone e pavarur rregulluese ne kuadër te Europes Kontinentale

Hapja e Zyrës rajonale për alokim të koordinuar të kapaciteteve të transmetimit interkonektiv – CAO, lehtëson dhe optimizon procedurën e alokimit të kapaciteteve dhe vet procesin e shfrytëzimit të interkoneksionit. Vlen të theksohet se themelimi i kësaj Zyre është një hap drejt krijimit të tregut të përbashkët rajonal dhe integritit në tregun unik Evropian, dhe në anën tjetër, ndihmon Kosovën në përmbushjen e obligimeve të marra në kuadër të Traktatit për Themelimin e Komunitetit të Energjisë dhe procesit të integritit në BE.

5.2 Menaxhimi i procesit të Ndërrimit të Furnizuesit

Sipas Ligjit për Energjinë Elektrike të miratuar në vitin 2016, të drejtën e ndërrimit të Furnizuesit e ka çdo konsumator fundor, familjar ose jo familjar, ndërsa përgjegjësia për menaxhimin e procesit të ndërrimit të Furnizuesit është përgjegjësi e Operatorit të Tregut. Këtë përgjegjësi Operatori i Tregut e ushtron sipas Rregullave të Tregut dhe Rregullës për Ndërrimin e Furnizuesit të miratuar nga ZRrE.

Në Udhëzuesin për Liberalizimin e Tregut të Energjisë Elektrike në Kosovë të ZRrE-së të datës 18 janar 2017, janë përcaktuar edhe afatet kohore për de-rregullimin e çmimit të konsumatorëve fundorë. Bazuar në këtë udhëzim de-rregullimi i çmimit të konsumatorëve fundor do të bëhet në mënyrë graduale duke përdorur qasjen më të përshtatshme të mundshme dhe atë bazuar në nivelin e tensionit në të cilin janë të kyçur konsumatorët dhe të drejtën për furnizim me energji elektrike në tregun konkurrues për të gjithë konsumatorët fundor nga data e aprovimit të udhëzimit të ZRrE-së.

Bazuar në këto zhvillime te reja për mundësin e konsumatorëve për ndërrimin e furnizuesit, KOSTT ka ndërmarrë dhe do të ndërmerr veprimet e nevojshme për menaxhimin e procesit të ndërrimit të Furnizuesit, bazuar në Rregullat e Tregut dhe në afatet kohore të përcaktuara në udhëzuesin e ZRrE-së. Megjithatë duke pasur parasysh afatin kohor brenda të cilit duhet të përfundohet procesi i transferimit të konsumatorit dhe numrin e konsumatorëve që kanë të drejtën e ndërrimit të furnizuesit e që në të ardhmen ky numër pritet të rritet, atëherë KOSTT

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 29 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

duhet të filloj përgatitjet për sigurimin e një softueri që ky proces të kryhet në mënyrë automatike dhe të jetë i auditueshëm.

5.2.1 Objektivat kryesore dhe sfidat nga aspekti i operimit të tregut

KOSTT si operator i tregut do të vazhdojë aktivitetet që lidhen me liberalizimin e tregut të energjisë elektrike në Kosovë dhe integrimin në mekanizmat rajonal. Në këtë drejtim aktivitetet e zhvilluara janë në përputhje me objektivat dhe kërkesat e qeverisë rreth liberalizimit të tregut të energjisë elektrike, Strategjinë e Energjisë të Republikës së Kosovës, kërkesat që dalin nga legjislacioni primar i sektorit të energjisë, kërkesat që dalin nga Traktati i Komunitetit të Energjisë dhe MSA-së ndaj hapjes së tregut të energjisë, si dhe në pajtim me Direktivat e Komisionit Evropian.

Me qëllim të përmbushjes së kërkesave të parashtruara si parakusht nga ENTSO-E, gjatë vitit 2021, në harmoni me procedurën për tregtimin e energjisë elektrike të miratuar nga ZRRE, është bërë prokurimi i rezervave balancuese për Rezervën Manuale të Restaurimit të Frekuencës (mFRR) në mënyrë transparente, jo diskriminuese dhe të bazuara në treg. Duke pasur parasysh që ofruesit potencial të shërbimeve balancuese të kyçur në rrjetin e transmetimit të KOSTT nuk mund të ofrojnë sasinë e nevojshme të shërbimeve balancuese, ndërsa prokurimi i kapacitetit rezervë nga ofruesit e shërbimeve balancuese të kyçur në rrjetin e transmetimit të OST (shqiperi) varet jo vetëm nga kapaciteti që disponojnë por edhe nga Kapacitetet Transmetuese Ndërkufitare të lira mes KOSTT dhe OST, siguri i sasisë së nevojshme të shërbimeve balancuese për Zonën LFC KOSTT mbetet sfidë edhe për vitin në vijim.

KOSTT ka ndërmarrë veprimet e nevojshme për realizimin e udhëzimeve të lëshuara nga ZRRE, megjithatë mbetet sfidë konkurrenca në tregun me pakicë dhe implementimi i Mekanizmit Balancues në përputhje të plotë me Rregullat e Tregut. Nga gjithë konsumatorët në Kosovë, vetëm pesë konsumator të cilët janë të kyçur në rrjetin e transmetimit furnizohen me çmime të parregulluara. Ka pasur vështirësi të kalimit të menjëhershëm nga një treg i rregulluar në tregun e liberalizuar dhe për këtë arsye është paraparë që de-rregullimi i çmimit të konsumatorëve fundor do të bëhet në mënyrë graduale duke përdorur qasjen më të përshtatshme të mundshme me gjendjen aktuale.

Implementimin e marrëveshjeve për blerje të energjisë nga BRE-të të cilat janë në operim behet në vazhdimësi mirëpo rritja e vazhdueshme e kapaciteteve të tyre paraqet sfidë në vete në aspektin e menaxhimit të fondit për BRE. Keshtu që gjatë vitit 2021 ka filluar me operim prodhuesi me i madhe i BRE në vend me kapacitet 105 MW Parku energjetik me ere Selac.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 30 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Në aspektin e integrimi rajonale, më 1 prill 2016 ka hyrë në fuqi Marrëveshja e Stabilizim Asocimit, sipas së cilës, Kosova obligohet të përmbushë detyrimet që lidhen me integrimin në tregun e përbashkët rajonal (neni 114 i Marrëveshjes), ku ceket: “Në përputhje me *acquis* përkatëse të BE-së, Palët do të zhvillojnë dhe forcojnë bashkëpunimin e tyre në fushën e energjisë në përputhje me parimet e ekonomisë së tregut dhe të Traktatit të Komunitetit të Energjisë, i nënshkruar në Athinë më 25 tetor të vitit 2005. Bashkëpunimi do të zhvillohet me synim të integritit gradual të Kosovës në tregjet Evropiane të energjisë “.

Në procesin e reformave në energji konform legjislacionit evropian, krijimi i Tregut të përbashkët Kosovë- Shqipëri është një hap drejt integritit në tregun pan-evropian në harmoni me objektivat e BE-së dhe Komunitetit të Energjisë si dhe iniciativës WB 6.

Duke pas parasysh karakteristikat e tregut në Kosovë dhe Shqipëri dhe objektivat e qeverive për furnizim të sigurt me energji elektrike, KOSTT dhe OST bashkërisht janë në proces të funksionalizimit të tregut të organizuar të energjisë elektrike një ditë para (Bursën e energjisë elektrike). Tregu i përbashkët do të jepte sinjale të duhura për investime në kapacitete gjeneruese të reja dhe llojin tyre, për investime në rrjetin të transmetimit dhe të shpërndarjes, do të krijonte kushte për një treg konkurrues nga i cili do të përfitonin konsumatorët nga të dy vendet, do të mundëson optimizmin e dy sistemeve dhe shfrytëzimin e rezervave balancuese në mënyrë më efikase.

Marrëveshja për themelimin e Bursën Shqiptare të Energjisë Elektrike (ALPEX) është nënshkruar me 05.10.2020 dhe pritet që deri në nëntor të vitit 2022 të fillojë operimin. KOSTT është aksionar së bashku me OST në bursën shqiptare ALPEX. Raporti i aksioneve në ALPEX është: OST ka në disponim 57.25% të aksioneve dhe KOSTT disponon 42.75% të aksioneve. Procesi i bashkimit të dy tregjeve do të vazhdojë në harmoni me planet e përpiluara nga të dy vendet.

KOSTT-i do të vazhdojë të punojë me të gjitha kapacitetet e veta që si Operator i Tregut dhe i Sistemit, të sigurojë që të jetë plotësisht i integruar në të gjitha komponentët e tregut rajonal, të cilat aktualisht janë duke u zhvilluar. Në veçanti KOSTT-do të:

- Përmbush obligimet që dalin nga ligjet e sektorit të energjisë elektrike në lidhje me liberalizimin e tregut të energjisë elektrike.
- Përcjellë zhvillimet në rajon rreth tregut të energjisë elektrike;
- Përmbushë obligimet që dalin nga Traktati i Komunitetit të Energjisë;
- Jetë pjesëmarrës aktiv në të gjitha organizatat relevante rajonale dhe Evropiane që kanë të bëjnë me operimin e sistemit dhe tregut;
- Bashkëpunojë Grupin e themeluar nga ENTSO-Eqë të monitorojë përmbushjen e standardeve të ENTSO- E nga ana e KOSTT;
- Vendos marrëdhënie të qëndrueshme me OST-të e Evropës Kontinentale;

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 31 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

- Zhvillojë aftësit e nevojshme për operimin e sistemit dhe tregut në nivel rajonal dhe
- Kontribuojë në punën e SEE CAO (Coordinated Auction Office) dhe të angazhohet që kapacitetet interkonektive të KOSTT të vazhdojnë të alokohen nga SEE CAO

5.3 Burimet e Ripërtërishme të Energjisë

Shfrytëzimi i Burimeve të Ripërtërishme të Energjisë (BRE) për prodhimin e energjisë ndikon në përmirësimin e sigurisë së furnizimit me energji, rritjen e zhvillimit ekonomik, diversifikimin e burimeve të shfrytëzueshme të energjisë si dhe në uljen e emitimit të ndotësve në atmosferë dhe mbrojtjen e mjedisit jetësor.

Në ligjet e sektorit të energjisë e në veçanti në Ligjin e Energjisë, BRE-të trajtohen në aspektin e promovimit të optimizimit të shfrytëzimit të tyre, duke përfshirë edhe përcaktimin e caqeve vjetore dhe afatgjata të prodhimit të energjisë nga këto burime. Nga këto ligje përcaktohen të drejtat dhe obligimet e Operatorit të Sistemit të Transmetimit dhe Tregut (KOSTT) në kuadër të masave për nxitjen e shfrytëzimit të BRE-ve. Sipas Ligjit për Energjinë Elektrike, BRE kanë prioritet të dispeçimit të prodhimit të energjisë elektrike (me kusht që të mos bie ndesh me kufizimet e përcaktuara në Kodin e rrjetit të transmetimit dhe rregullat e rregulloret tjera), kurse Operatori i Tregut (OT) është përgjegjës për përmbylljen e marrëveshjes për shitblerjen e energjisë elektrike të prodhuar nga Gjeneratorët BRE të pranuar në skemën mbështetëse.

Për plotësimin e caqeve të energjisë nga BRE-të, rol të rëndësishëm luan edhe KOSTT, me përmbushjen e obligimeve që burojnë nga ligjet në sektorin e energjisë dhe rregullave të veçanta nga ZRrE-ja. Për të mbështetur qasjen e BRE-ve në rrjetin e transmetimit dhe lehtësuar zhvillimin e projektet të BRE-ve, KOSTT ka zhvilluar procedurë mjaftë efikase për shqyrtimin e aplikacioneve për kyçje në rrjetin të transmetimit, duke bërë të mundur evitimin e vonësive procedurale të cilat ndikojnë në kohën e realizimit të projektit. Gjithashtu për shkak të interesimit të madh të investitorëve për burimet solare (Fotovoltaike) për të zhvillimin e projekteve të kapacitetit të lartë që do të kyçen në rrjetin të transmetimit, KOSTT ka përgatitur Kodin për Stacionet Gjeneruese të Energjisë Solare, i cili përcakton kriteret teknike që duhet të plotësohen nga aplikuesi i këtij lloji të BRE-së.

Për të mbuluar kostot shtesë në mbështetje të zhvillimit të BRE-ve të pranuar në skemën mbështetëse bazuar në dispozitat e Rregullës për Skemën Mbështetëse (Neni 13), KOSTT përkatësisht OT ka themeluar Fondin për Energjinë e Ripërtërishme që menaxhohet nga OT. Për operimin e këtij fondi, OT i raporton ZRrE-së në baza tremujore. Fondi për Energjinë e Ripërtërishme shfrytëzohet për të financuar kostot lidhur me ndryshimin ndërmjet çmimit referent dhe tarifës nxitëse, kompensimin e 75 % të kostos së jobalanceve të Gjeneratorët BRE të pranuar në Skemën Mbështetëse dhe mbulimin e kostove të shkaktuara nga OT për

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 32 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

menaxhimin dhe operimin e e fondit. Financimi i fondit mundësohet përmes një Tarife për Energjinë e Ripërtëritshme të miratuar nga ZRRE, e cila aplikohet në nivel të transmetimit për të gjithë furnizuesit e energjisë elektrike në proporcion me kërkesën e tyre individuale në konsumin e përgjithshëm të energjisë elektrike në Kosovë. Bazuar në afatet e përcaktuara në Rregullën për Skemën Mbështetëse, KOSTT respektivisht OT ka lidhur MBE me Gjeneratorët BRE në operim dhe furnizuesit që janë aktiv në treg, dhe është në proces të vazhdueshëm të lidhjes e MBE-ve edhe me Gjeneratorët BRE të cilët janë të pranuar në skemën mbështetëse dhe posedojnë autorizim preliminar dhe final të lëshuar nga ZRrE.

6. IMPLEMENTIMI I ARANZHMANEVE TË REJA OPERATIVE

Me implementimin e Marrëveshjes se kycjes KOSTT-ENTSO-E, KOSTT ka fillu operimin si Zonë rregulluese në kuadër të bllokut Shqipëri Kosovë, i njohur si blloku rregullues AK.

Operimi si Zonë rregulluese ne kuadër te Bllokut Rregullues AK përfshin kryesisht aktivitetet që ndërlidhen me bashkëpunimin e OST-ve të interkonektuara, me qëllim të operimit të sigurt të sistemit. Bashkëpunimi i ngushtë i OST-ve bazohet në parimet e respektimit të rregullave të dhe kodeve teknike Europiane. Per operim në kuadër të Bllokut, në KOSTT jane arritur këto objektiva :

- Ngritja e kapacitetit të stafit të Operatorit të Sistemit dhe Operatorit të Tregut për të performuar me punët e reja që ndërlidhen me operimin e KOSTT si zone rregulluese ne kuadër te bllokut rregullues AK dhe implementimin e marrëveshjeve operative me ENTSO-E dhe OST-të fqinje, qe ndërlidhen me :
 - analizën e sigurisë së punës së sistemit një ditë para dhe gjatë ditës;
 - nominimin e programit ndërkufitar dhe programeve të palëve tregtare një ditë para në formë të automatizuar përmes softuerëve adekuatë;
 - krijimin e modelit referent të rrjetit për SEE të Kosovës për qëllim të llogaritjeve të parametrave të sigurisë së operimit, veprimi adekuat në rrethana emergjente, përpunimi i planit të ri mbrojtës, alokimin e kapacitetit dhe llogaritja e kongjestionëve.

ENSTO-E ka krijuar grupin prej ekspertëve për monitorimin e KOSTT-it në plotësimin e kërkesave nga SOGL/SAFA⁷. Kërkesat janë kryesisht teknike, që ndërlidhen me sigurinë e

^{7 8} SOGL-System Operation Guideline

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 33 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

operimit të sistemit, shkëmbimet tregtare ndërkufitare dhe plotësimi i kritereve nga paketi i tretë i energjisë të KE.

Objektivat e monitorimit nga ENTSO-E janë:

- Siguria e operimit të sistemit elektroenergetik nga aspekti i rrjetit;
- Sigurimi i Shërbimeve ndihmëse;
- Ndryshimet e nevojshme rregullative që kërkohet nga paketi i tretë i legjislacionit të Komisionit Evropian për Energji.

6.1 Korniza rregullative dhe tarifat

KOSTT-i operon brenda një kornize rregullative të bazuar në ligje, licenca dhe në legjislacionin sekondar të miratuar nga Zyra e Rregullatorit për Energji (ZRRÉ).

Korniza ligjore e zhvilluar për sektorin e energjisë është në pajtim me praktikat e mira të BE-së dhe siguron funksionimin e një autoriteti të pavarur rregullativ për energji, funksionim të licencuar të gjithë sektorëve kryesore energjetik, qasje jo diskriminuese dhe transparente ndaj palëve të treta dhe krijimin e kushteve për një treg konkurrues dhe të qëndrueshëm të energjisë elektrike në Kosovë.

Kuvendi i Republikës së Kosovës ka aprovuar në Qershor të vitit 2016 ligjet e reja për sektorin e Energjisë (Ligjin për Energji 05/L-081, Ligjin për Energjinë Elektrike 05/L-085 dhe Ligjin për Rregullatorin e Energjisë 05/L-084) të cilat përcaktojnë rregulla dhe masa për funksionimin e sektorit të energjisë, për të garantuar furnizim të sigurt, të besueshëm, të rregullt dhe cilësor me energji elektrike dhe në përputhje me direktivat dhe rregulloret evropiane për sektorin e energjisë.

Duke u mbështetur në kërkesat e reja që dalin nga këto ligje dhe korniza rregullative e nxjerrë nga ZRRÉ, KOSTT ka rishikuar dhe ka përgatitur pothuajse të gjitha dokumentet duke u siguruar që ato të jenë në përputhshmëri të plotë me kërkesat e reja ligjore dhe rregullative. Në përputhje me kërkesat për promovim dhe zhvillim të transparencës, të dala nga dispozitat evropiane dhe gjithashtu duke plotësuar edhe detyrimet për publikimin e dokumenteve dhe të dhënave me qëllim të rritjes së transparencës dhe mos diskriminimit të palëve të treta,

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 34 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

KOSTT në përputhje të plotë me kërkesat e Rregulloreve të Bashkimit Evropian (EU) 543/2013 dhe (EU) 714/2009, ka përpiluar dhe ZRrE ka aprovuar Rregullën për Publikimin e të Dhënave të Tregut të Energjisë Elektrike. Duke u mbështetur në obligimet e dalura nga kjo Rregull, gjatë vitit 2020 ka filluar ridizajnimi i webfaqes me qëllim të krijimit të kushteve për zbatimin e dispozitave, që nënkupton krijimin e bazës strukturore me qëllim të publikimit të dhënave të energjisë elektrike me qëllim që ti kontribuohet zhvillimit të një tregu transparent të energjisë elektrike.

Përveq kësaj, KOSTT ka ndërmarrë edhe veprime tjera konkrete për hartimin dhe miratimin e legjislacionit sekondar të nevojshëm për zbatimin e kornizës rregullative vendore, janë draftuar Marrëveshjet për Kyçjet që ndërlidhen me kyçjen e ngarkesës në rrjet.

Dokumentet kryesore rregullative të cilave u përmbahet KOSTT-i gjatë zhvillimit të veprimtarisë së vet të licencuar dhe që kanë ndikim të drejtpërdrejtë në të ardhurat e KOSTT-it janë:

- Licenca e Operatorit të Sistemit të Transmetimit të Energjisë Elektrike;
- Licenca e Operatorit të Tregut të Energjisë Elektrike;
- Rregulla për vendosjen e të hyrave të lejuara maksimale të operatorit të sistemit të transmetimit dhe tregut (Rregulla për Të Hyrat e OST/OT-së);
- Marrëveshja e Kyçjes KOSTT- ENTSO-E
- Rregulla për Kushtet e Përgjithshme të Furnizimit me Energji;
- Metodologjia e Taksave të Kyçjes në Rrjetin e Transmetimit
- Parimet për Përcaktimin e Tarifave për Shfrytëzimin e Sistemit të Transmetimit dhe Tregut si dhe Taksave të Kyçjes
- Metodologjia për Përcaktimin e Tarifave të Operatorit të Sistemit të Transmetimit
- Metodologjia për Përcaktimin e Tarifave të Operimit të Sistemit
- Metodologjia për Përcaktimin e Tarifave të Operatorit të Tregut

Në planet e rregullta të punës, KOSTT ka gjithashtu edhe rishikimin e dokumenteve varësisht prej kërkesave ligjore dhe konkluzioneve të nxjerra nga procesi i monitorimit intern të

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 35 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

implementimit të kornizës rregullative, gjegjësisht Kodit të Rrjetit, i cili realizohet çdo vit. Në rastin kur ndryshimet e nevojshme identifikohen për Kodet Teknike, atëherë këto ndryshime bëhen në bazë të procedurës të miratuar nga ZRrE Procedura për Menaxhimin e Kodeve Teknike/Operacionale (KQKO). Lidhur me këtë gjatë vitit 2021, KOSTT ka propozuar amendamentimin e Kodit të Rrjetit të Transmetimit gjegjësisht Dispozitat e përgjithshme, Kodi i Kyçjes, Kodi i Balancit dhe Kodi Operativ. Këto propozime janë shqyrtuar në KQKO dhe janë dërguar për aprovim në ZRrE. Këto propozime janë bërë bazuar në Rregulloren e Komisionit Evropian 2017/1485 System Operation Guideline.

Gjatë vitit 2022 duhet të inicohen edhe propozimet për amendamentimin e Kodit të Planifikimit Operativ. Gjithashtu vlen të theksohet se jemi në proces të përpilimit të Kodit të Rrjetit të Transmetimit si një dokument i vetëm i ndarë në Kapituj në mënyrë që më lehtë të mund të identifikohen rishikimet.

KOSTT-i edhe më tutje është në pamundësi për t'i implementuar të gjitha dispozitat/kërkesat të Kodit të Rrjetit, dhe gjatë monitorimit intern nxjerr kërkesa për derogime për implementim të dispozitave përkatëse të cilat i proceson për aprovim në ZRrE.

Në kuadër të procesit të implementimit të kornizës rregullative të sektorit të energjisë që ndërlidhet me procesin e Integritimeve Evropiane, KOSTT vazhdimisht ka qenë dhe është pjesë e procesit të raportimit mbi implementimin e masave ligjore dhe zbatuese të përfshira brenda Agjendës Evropiane për Integritim dhe Planit Kombëtar të Zbatimit të Marrëveshjes për Stabilizim dhe Asocim (PKZMSA) për vitin 2021. Duke mos anashkaluar Programin e Zbatimit të Strategjisë së Energjisë 2018-2020, Raportimet në kuadër të Nënkomitetit për Transport, Mjedis, Energji dhe Zhvillim Rajonal, Raportimet vjetore kombëtare kundrejt Komisionit Evropian lidhur me progresin vjetor të vendit dhe Planin Vjetor të Punës së Qeverisë së Kosovës (PVPO) janë si pjesë ndërlidhëse me këtë proces integruar.

Nga perspektiva e planit të biznesit, aspekti më i rëndësishëm rregullativ është përcaktimi i të hyrave të lejuara dhe tarifave.

Zyra e Rregullatorit për Energji në përputhje me Rregullën për vendosjen e të hyrave të lejuara maksimale të operatorit të sistemit të transmetimit dhe tregut (Rregulla për Të Hyrat e OST/OT-së), i përcakton KOSTT-it të Hyrat Maksimale të Lejuara. Këto janë të hyra tavan, pavarësisht vëllimit të energjisë së transmetuar, që vendosen për periudhë pesëvjeçare.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 36 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Si përgjigje ndaj çështjeve të cekura më lartë, KOSTT do të zhvilloj këto aktivitete:

- Të përgatitet për procesin e radhës të Shqyrtimit Periodik për Periudhën Rregullative 2023-2027, ku përfshihen raportimet, analizat, parashikimet, përgatitja e aplikacionit 5 vjeçar, përgjigjet në komente, aplikacioni final dhe të gjitha aktivitetet të cilat e përcjellin këtë proces i cili është mjaft voluminoz.
- të përgatitet procesin për Përshtatjet e Rregullta dhe për çdo ri-hapje të mundshme të kontrollit të çmimit, ku gjatë përshtatjeve të rregullta do të llogariten ndryshimet e lejuara të hyrave të lejuara maksimale, të cilat bëhen para çdo viti të ardhshëm relevant;
- të përgatitet sipas kërkesave për ndryshime në metodologjinë e tarifave për shfrytëzimin e sistemit të transmetimit si dhe për diskutime me ZRRE-në gjatë procesit për Përshtatjet e Rregullta;
- të kryejë analiza tarifore me qëllim që të identifikojë mundësitë për përmirësime të produktivitetit dhe efikasitetit;
- të monitorojë implementimin e planit investiv me qëllim të promovimit të implementimit eficient të planit zhvillimor nga i cili do të nxirren edhe stimulues në të hyrat e veta; etj.
- Përbushjen e obligimeve ndaj Licencës për Operim të Infrastrukturës telekomunikuese (shërbimet nga komercializimi i fibrave Optike), bazuar në ligje, Autorizime/licenca dhe në Rregullore të miratuara nga Autoriteti Rregullator për Komunikime Elektronike dhe Postare (ARKEP). Në këtë drejtim, përgjegjësitë e KOSTT-it janë përcaktuar nga ligjet e Kosovës për telekomunikime:
 - o Ligji për Telekomunikacionin nr. 2002/7, i ndryshuar me ligjin nr. 03 / L-85,
 - o Ligji për Komunikimet Elektronike nr. 04 / L-109, dhe Autorizimet e lëshuara nga ARKEP:
- Autorizimi Nr. 208/L/13 për Operim të shërbimeve të infrastrukturës telekomunikuese të KOSTT-it. Me këtë KOSTT-it i lejohet krijimi, mirëmbajtja, dhënia me qira, bashkë

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 37 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

shfrytëzim dhe shitje e shërbimeve përmes infrastrukturës telekomunikuese në Republikën e Kosovës.

- Sipas Regjimit të Autorizimit të Përgjithshëm, në përputhje me dispozitat e Nenit 16 të Ligjit Nr. 04/L-109 për Komunikimet Elektronike dhe Rregullores Nr.25 për Autorizimet e Përgjithshme (ref. ARKEP nr. prot.015/B/14) dhe Vendimit Nr.581(ref. ARKEP nr. prot. 002/B/15), KOSTT është regjistruar në Regjistrin e ndërmarrjeve për Ofrim të rrjeteve dhe/ose shërbimeve publike të komunikimeve elektronike:
- Ofrimi i rrjetit fiks (në nivel Nacional),
- Ofrimi i shërbimeve të linjave me qira (fibër optik të pa-ndriçuar dhe linja tjera me qira)

6.2 Projektet e reja të ndërlidhura me bizneset jo të rregulluara

Duke konsideruar perspektivën për angazhim në projekte të reja (biznese tjera jo të rregulluara), KOSTT-i merr parasysh restriksionet ligjore mbi angazhimin e KOSTT-it në aktivitetet tjera brenda sektorit të energjisë në Kosovë dhe mungesën e fondeve të gatshme për investime.

Mundësia më e evidente për KOSTT-in tani është implementimi i komercializimit të shërbimeve nga lëmi i telekomunikacionit përkatësisht, paraqitja në treg e kapaciteteve tepriçë të fijeve optike, si biznes sekondar. Këto kapacitete telekomunikuese janë ndërtuar me qëllim të zhvillimit të sistemit të kontrollit dhe monitorimit të operimit të sistemit të transmetimit(SCADA/EMS), mbrojtjes rele, matjeve komerciale dhe TIK(Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit).

Andaj, mbetet si objektivi i ardhmen, shfrytëzimi i infrastrukturës **telekomunikuese për rritjen e biznesit të KOSTT-it.**

Në bazë të Ligjit Nr. 04/L-109, komunikimet elektronike të përdorura për sigurimin e funksionimit të qëndrueshëm dhe të besueshëm në sistemin e energjisë, rregullohen nga institucionet përkatëse shtetërore brenda fushës së tyre të përgjegjësisë. Organet kompetente në fushën e komunikimeve elektronike janë Ministria (MZHE) dhe Autoriteti (ARKEP).

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 38 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Në kuadër të projektit Autostrada Digjitale Ballkanike/"Balkans Digital Highway", Banka Botërore (BB) ka iniciuar studime, këshillime dhe ka oragnizuar punëtori informuese me vendet e rajonit për të adresuar kërkesën për shfrytëzimin e kapaciteteve të tepërta në rrjetet ekzistuese me fije optike. Këto studime, të cilat në formë aktive u mbështetën edhe nga KOSTT, detajuan kapacitetet ekzistuese (përfshirë edhe rrjetet interkonektive) dhe përcaktuan një plan për krijimin e një iniciative rajonale për bashkë shfrytëzimin e infrastrukturës telekomunikuese.

Disa OST të rajonit kanë filluar me aktivitete për bashkë shfrytëzimin e infrastrukturës telekomunikuese brenda territorit të vetë. Por, përfitimet e mundshme mund të jenë më të mëdha përmes një tregu të përbashkët rajonal, andaj të gjitha vendet pjesëmarrëse nga Ballkani Perëndimor janë angazhuar për një iniciativë të përbashkët, si pjesë e një plani rajonal të zhvillimit ekonomik.

Këto zhvillime, të cilat po mbështeten në mënyrë aktive nga ana e KOSTT-it, pritet të çojnë në përdorimin më optimal të infrastrukturës, të promovojnë zgjerimin e qasjes me shpejtësi të lartë brez-gjerë dhe të përmirësojnë cilësinë e shërbimit brez-gjerë ("broadband"), veçanërisht në zonat rurale.

7 ÇËSHTJET SOCIALE DHE MJEDISORE

Barazia gjinore është një çështje me të cilën KOSTT-i përballet së bashku me homologët e vet në shumicën e vendeve evropiane, dhe në këtë aspekt, Bordi i Drejtorëve të KOSTT i ka aprovuar politikën përkatëse për mos diskriminim gjinor. Në këtë aspekt, kujdes të posaçëm i kushtohet barazisë gjinore në të gjitha fushat e biznesit si në rekrutimin, promovim, trajnim apo fushat tjera ku barazia gjinore vjen në shprehje. Për promovim dhe avancim të mëtutjeshme në aspektin e barazisë gjinore, KOSTT është bërë pjesë e programit të USAID-it për mbështetje dhe promovim të barazisë gjinore në sektorin e energjisë elektrike (Engendering Utilities - Strengthening the Power Sector Through Gender Equity). Përveç kësaj iniciative KOSTT ka aprovuar politikën për barazi gjinore dhe ndalimin e çfarëdo lloj diskriminimi.

KOSTT-i përveç promovimit të barazisë gjinore, gjithashtu e promovon edhe barazinë dhe jo diskriminimin e aspekteve tjera si: Barazia, religjioni, baza etnike dhe mbi këtë bazë ka parapare çështjen e përfshirjes së minoriteteve në politikën e KOSTT, derisa në të ardhmen kjo çështje mund të rregullohet me një Politikë të veçantë.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 39 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Njëra nga objektivat strategjike e definuar në Planin e Biznesit është përkujdesja për shëndetin e punëtorëve . Për ta plotësuar përgjegjshmërinë nga aspekti social, si një nga objektivat e vendosura, KOSTT do të sigurojë se do të kujdeset për shëndetin e punëtorëve dhe do t'i ndërmerr të gjitha masat e nevojshme dhe do të përgatiten projekte konkrete për mbrojtjen e shëndetit për punëtorët e saj.

Derisa të hyj në fuqi Ligji për sigurimin shëndetësor, KOSTT do të mbulojë punëtorëve të vet sigurimin shëndetësor suplementar. Me hyrjen e Ligjit në fuqi, KOSTT do të ndërmarrë aktivitetet e nevojshme për implementimin e tij. Megjithatë edhe pas futjes në fuqi të sigurimit shëndetësor shtetëror, do të vazhdoj skema për sigurim aksidental të punëtorëve, konform vendeve të punës me rrezikshmëri dhe nevoja të veçanta pune. Fokusi mbi sigurinë dhe shëndetin në punë bazohet në:

- Politikën mbi sigurinë dhe shëndetin në punë duke shprehur angazhimin në promovimin e parandalimit të aksidenteve për të gjithë punonjësit, duke përfshirë edhe ata të kontraktorëve, konform dokumentacionit intern në fushën e sigurisë dhe shëndetit në punë: “Dokumentet për Vlerësimin e Rrezikut në vendin e punës dhe Rregullat dhe masat e sigurisë gjatë punëve në objektet elektroenergjetike”.
- Monitorimi dhe implementimi i kontrolleve sistematike mjekësore për të gjithë punëtorët konform kërkesave të Ligjit për sigurinë dhe shëndetin në punë;
- Vlerësimin e vazhdueshëm të rrezikut në vendin e punës për punëtorët dhe pajisjet dhe përcaktimin e masave preventive paraprake për eliminimin apo parandalimin e tij;
- Zhvillimin e trajnimeve të vazhdueshme dhe bashkëpunimin me sektorët përkatës për përmirësim të vazhdueshëm të sigurisë;
- Mbështetjen dhe informimin e vazhdueshëm për interpretimin e dispozitave ligjore;
- Inspektimin dhe monitorimin e vazhdueshëm të aktivitetve që zhvillohen nga stafi i KOSTT dhe të kontraktura si dhe aktivitet intensive të monitorimit mbi aplikimin e duhur dhe të plotë të procedurave si forma të verifikimit të brendshëm;
- Përbushjen e kërkesave që dalin nga certifikimi me standardin për shëndet dhe siguri në punë ISO 45001: 2018 dhe avancimi i vazhdueshëm i kritereve që dalin prej tij për një menaxhim më cilësor të sigurisë në punë, krahas sistemit të integruar të menaxhimit të cilësisë, mjedisit dhe sigurisë;
- Vlerësimin e performancës së sigurisë si pjesë e integruar në sistemin e monitorimit të aktiviteteve;
- Kontrollimin dhe vlerësimin e besueshmërisë së mjeteve të punës dhe pajisjeve mbrojtëse;
- Informacione intensive dhe të vazhdueshme përfshirë edhe aktivitete trajnuese për gjithë personelin për nocionet kryesore të sigurisë dhe risive nga kjo fushë, duke shfrytëzuar

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 40 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

organizimin e takimeve, prezantimeve, programeve trajnuese, sipas dokumentit: “Informimi, edukimi dhe trajnimi praktik për sigurinë dhe shëndetin në punë”;

- Kërkesën ndaj kontraktorëve gjatë kontratave për deklaratimet për përmbushjen e trajnimeve dhe informimit për gjithë personelin e pranishëm në vendin e punës, përdorimin e pajisjeve personale mbrojtëse dhe mbi rreziqet. Për pozitat specifike (projekt menaxher, inxhinier terreni etj.) certifikata trajnimi, derisa për furnizimet, procedurë e miratuar për sigurinë dhe shëndetin në punë.
- Mirëmbajtja dhe monitorimi i përgjithshëm i sistemit për mbrojtje nga zjarri dhe raste emergjente;
- Avancimin e vazhdueshëm të sistemit për mbrojtje nga zjarri dhe raste emergjente;
- Angazhimin në procesin e zhvillimit të projekteve të reja dhe rehabilitimin e objekteve ekzistuese, nga përgatitja e termave të referencës, deri te pranimi teknik.
- Kujdesi, parandalimi dhe ruajtja e shëndetit të punëtorëve në përputhje me rekomandimet nga Qeveria e Kosovës, MSH dhe IKSHPK, nëse pandemia nga Covid-19 vazhdon edhe gjatë vitit 2022.

Pas certifikimit nga Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale (MPMS) të personave të ngarkuar me punë nga siguria dhe shëndeti në vitin 2020, do të bëhet përditësimi i dokumentit aktual, duke bërë rivlerësimin e rrezikut në vendin e punës, konform legjislacionit dhe akteve të brendshme për vlerësimin e rrezikut në vendin e punës për të gjitha vendet e punës në KOSTT. Për shkak të rrethanave pandemike të krijuara nga Covid-19 ky aktivitet planifikohet që do të zhvillohet gjatë vitit 2022. Në përputhje edhe me konsultimet që janë bërë me Inspektoratin e Punës, është planifikuar edhe buxheti për angazhimin krahas eksperteve në KOSTT edhe të kompanive të licencuara për shërbime në sigurinë dhe shëndetin në punë, në përputhje me Rregulloren (MPMS) 02/2021 për Vlerësimin e riskut në vendin e punës.

KOSTT vlerëson si një prioritet të lartë mbrojtjen e mjedisit në Kosovë dhe më gjerë. Aplikimi i sistemit të udhëheqjes me mjedisin dhe veprimi konform kërkesave që dalin nga certifikimi sipas normës ISO 14001:2015 do të ndikojnë për përparim të vazhdueshëm të raporteve ndaj mjedisit.

Certifikimi me standardin ISO 14001:2015 është një mundësi shtese në përmbushjen e kërkesave dhe avancimin e vazhdueshëm të kritereve që dalin prej tij për një menaxhim me cilësor të mjedisit në punë, krahas sistemit të integruar të menaxhimit të cilësisë, mjedisit dhe sigurisë.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 41 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Me aktivitetet për aplikimin e sistemit të udhëheqjes me mjedisin, KOSTT ka filluar që në vitin 2009. Standardi Ndërkombëtar ISO 14001:2015 sot është standardi më i përparuar për udhëheqjen me mjedisin, i cili është i zbatueshëm në secilën ndërmarrje e cila dëshiron ta aplikojë, mirëmbajtje dhe pandërprerë ta përmirësojë sistemin e vet të udhëheqjes me mjedisin. Zbatimi i një qasjeje të tillë nga ana e ndërmarrjes, është proces vullnetar. Kujdes i veçantë ndaj mjedisit i kushtohet edhe gjatë implementimit të projekteve. Në procesin e planifikimit të projekteve varësisht nga kërkesat ligjore, bëhen studimet e ndikimeve në mjedis të objekteve energjetike, edhe pse veprimtaria e KOSTT-it nuk konsiderohet ndër veprimtaritë që janë me potencial të lartë për ndotjen e mjedisit.

Dispozita e rëndësishme e Standardit Ndërkombëtar ISO 14001:2015 përfshinë obligimin e kompanisë në politikën personale të udhëheqjes me mjedisin, me të cilën kompania përcakton strategjinë dhe qëllimet e veta në raport me mjedisin, duke realizuar synimet e veta në mënyrë që ato të jetësohen në praktikë. Me sistemin e udhëheqjes me mjedisin dhe sigurinë parashtrihen kritere të barabarta, brenda të cilave ka mundësi të planifikohen, zbatohen, verifikohen dhe të rishqyrtohen të gjitha ndikimet e mundshme në mjedis dhe masat mbrojtëse të mjedisit në të gjitha segmentet e afarizmit në KOSTT. Parimet themelore të lidhura me udhëheqjen e mjedisit përfshijnë njohjen e aspekteve dhe ndikimeve në mjedis në bazë të cilave parashtrihen synimet dhe programet, përcillen rezultatet e matshme të zbatimit të tyre, andaj në mënyrë periodike ndërmerren aktivitete për përmirësim permanent.

Me qëllim të kompensimit të shpyllëzimit përgjatë linjave të tensionit të lartë, për të mbajtur sigurinë dhe funksionimin normal të linjave, KOSTT planifikon që në bashkëpunim me institucionet qendrore dhe lokale të përkrah mbjelljen e drunjtëve dhe gjelbërimin e sipërfaqeve.

Nga certifikimi me sistemin e udhëheqjes me mjedisin dhe sigurinë, priten efekte pozitive, siç janë: përmirësimet e gjendjes në perimetrin mjedisor dhe të sigurisë vetanake, investimet më racionale në projektet e mbrojtjes së mjedisit dhe sigurisë, si dhe shumë efekte tjera të ngjashme. Nga ana tjetër, synohet një avancim në raport me institucionet kompetente, duke bërë ngritjen e përgjegjësisë dhe vetëdijes mbi mbrojtjen e mjedisit dhe të sigurisë në tërësi, si dhe duke përmirësuar pasqyrën afariste ndaj publikut të gjerë, gjë që i kontribuon përmbushjes së synimeve themelore afariste.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 42 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Krahas zhvillimit, rehabilitimit dhe modernizimit të teknologjisë në Sistemin e Transmetimit, sfida e vazhdueshme është edhe parandalimi dhe menaxhimi i mbeturinave industriale që shkaktohen kryesisht nga rehabilitimi dhe modernizimi i teknologjisë në nënstacione dhe demontimi i stabilimenteve dhe pajisjeve elektroenergjtike, deponimi i përkohshme i tyre dhe kujdesi për një mjedis të shëndosh me theks të veçant nga materiet me rrezikshmëri më të lartë për njerëzit dhe mjedisin. KOSTT është i përkushtuar dhe do të angazhohet që menaxhimi i mbeturinave të jete në përputhje me legjislacionin në fuqi, politikës për mbrojtje të mjedisit dhe standardit për sistemin e menaxhimit mjedisor.

Gjithashtu kujdes i veçant i kushtohet monitorimit të ndotësve fiziko-kimik dhe kushteve mikroklimatike në vendin e punës

Pas përfundimit të projekteve për matjen e FEM (rrezatimeve jo jonizuese) dhe matjen e ndotësve fiziko-kimik dhe kushteve mikroklimatike në vendin e punës në nënstacionet dhe linjat elektrike të tensionit të lartë, përfshirë edhe pjesë të caktuara në objektin e drejtorisë qendrore, vazhdon monitorimi i ndotësve dhe parametrave tjerë, si përkushtim për një mjedis të shëndosh dhe përmbushje të kërkesave ligjore sipas Ligjit për Sigurinë dhe Shëndet në Punë, Ligjit për Mbrojtje nga Zhurma dhe Ligjit për Mbrojtje nga Rrezatimi Jo-jonizues, Jonizues dhe Sigurinë Nukleare.

Me këtë qasje KOSTT-i si ndërmarrje publike bëhet anëtar i përhershëm, i vetëdijshëm dhe i përgjegjshëm i mjedisit në të cilin vepron si dhe përmes sistemit që aplikon, me qëllim që ta përparojë cilësinë e jetës në mjedisin e drejtpërdrejtë, si dhe atë në nivelin global.

8. PLANI INVESTIV

8.1 Plani Zhvillimor i Rrjetit të Transmetimit (PZHT)

Objektivi kryesor i Planit Pesëvjeçar Investues 2018-2022 është identifikimi i projekteve (investimi në linjat ajrore, kabllore, nënstacionet e tensionit të lartë), planifikimi i buxhetit, sigurimi i burimeve të financimit. Investimet në sistemin e Transmisionit ndikojnë në rritjen e besueshmërinë, përmbushjen e kriterit N-1, efikasitetin e operimit të rrjetit transmetues, sigurinë e furnizimit me energji elektrike kualitative të konsumatorëve.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 43 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Bazuar në Planin Zhvillimor të Transmetimit (PZHT), KOSTT planifikon investimet për projektet kapitale sipas prioriteteve ne :

- Përforcimet në rrjetin e transmetimit ;
- Përkrahja e ngarkesës/nyjet e reja 110/35/10(20)kV
- Ri-vitalizimi i rrjetit të transmetimit
- Projektet përkrahëse për operimin e sistemit të transmetimit (menaxhim, kontroll, monitorim, matje, telekomunikim dhe TIK)
- Përkrahja e gjenerimit
- Përkrahja ne integrimin në rrjetin e transmetimit të gjeneruesve me energji të ripërtëritshme;

Përgjithësisht, vlerësimet financiare te projekteve janë bazuar nga te dhënat e zhvillimeve te kaluara te projekteve te zhvilluara, nga prodhuesit, çmimet e kontratave (bazuar në ofertat e fundit të pranuar për projektet e ngjashme në Kosovë), si dhe nga vlerësimet, studimet dhe raportet e tjera të bëra nga kompanitë konsultuese, si dhe ngjarjet me ndikim ne kostot e zhvillimit te projekteve ne aspektin global.

Kryesisht investimet ne projektet me te mëdha janë ato ne zhvillimin e rrjetit Transmetues.

Investimet në këto projekte drejtpërsëdrejti ndikojnë në:

- rritjen e kapaciteteve transmetuese nacionale dhe ndërkufitare duke eliminuar fytet e ngushta;
- menaxhimin më efikas të sistemit elektroenergjetik, duke zbatuar teknologji të avancuara të monitorimit dhe kontrollit;
- rritjen e sigurisë dhe besueshmërisë se sistemit transmetues;
- rritjen e saktësisë së matjeve komerciale, zvogëlimin e humbjeve teknike në rrjet;
- përmirësimin e profilit të tensionit që reflekton në kualitet të lartë të furnizimit me energji elektrike dhe mundësisë së përkrahjes së zhvillimit të gjithmbarshëm ekonomik dhe industrial të vendit;
- plotësimin e kriterit N-1 që kërkohet sipas kodit të rrjetit dhe ENTSO-E.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 44 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

8.2 Përshkrimi i disa projekteve më të rëndësishme

- **Realizimi i funksionimit të pandërprerë të infrastrukturës së operimit të sigurt të sistemit të transmetimit në kohën reale të OS**

Pasi që infrastruktura ekzistuese e sistemit SCADA/EMS është vjetërsuar në aspektin harduerik dhe softuerik si pasojë e eksplotimit mbi 10 vite (jeta normale e një sistemi të teknologjisë informative sillet prej 8 vite), dhe duke pasur parasysh se dështimi i secilës komponentë të kësaj infrastrukture e cenon funksionimin normal (ndërprenë monitorimin dhe operimin e sistemit të transmetimit të Kosovës) të operimit të sistemit të transmetimit. Prandaj, për të garantuar funksionimin normal të sistemit elektroenergjetik dhe monitorimin e sistemit, është paraparë ndërrimi i sistemit harduerik, sistemit softuerik, transferimi i të dhënave dhe funksioneve nga sistemi ekzistues në sistemin e ri, implementimi i kërkesave për monitorim dhe shkëmbim të sistemit dhënave me TSO regjionale dhe qendrat koordinuese Evropiane dhe ENTSOE.

- **Adaptimi i nënstacioneve ekzistuese dhe përfshirja e këtyre adaptimeve në SCS të këtyre nënstacioneve**

Pas kalimit të nënstacioneve 110 kV në KOSTT, janë bërë investime të shumta në përmirësimin e infrastrukturës së tyre ekzistuese, me qëllim të ngritjes së sigurisë së operimit si dhe të furnizimit pa ndërprerje të konsumatorëve nga ato nënstacione. Po ashtu, në nënstacione tjera (400kV dhe 220kV) ku janë ndërlidhë nënstacionet 110 kV janë bërë adoptime përkatëse të pajisjeve primare të operimit me të njëjtin qëllim.

Ndërkohë, edhe në nënstacionet e nivelit 400kV, 220 kV ka probleme për shkak të kohëzgjatjes së shfrytëzimit të infrastrukturës së sistemeve SCS. Problemet e paraqitura janë si nga aspekti harduerik e po ashtu edhe nga aspekti softuerik. Për këtë qëllim janë parashikuar adaptimet në SCS sisteme në nënstacionet përkatëse (Gjakova 2, Rahoveci, Vitia, Skenderaj, Palaj, Berivojcë, Gjilani 1, Prishtina 4, Prizreni 1, Prizreni 3 etj).

- **Migrimi drejt Sistemeve të Avancuara Telekomunikuese**

Gjatë zhvillimit dhe implementimit të projekteve janë rritur edhe kërkesat për shërbime dhe kapacitete shtesë përmes sistemit ekzistues telekomunikues.

Me rrjetin e sistemit të pajisjeve ekzistuese telekomunikuese SDH/PDH nuk ka mundësi të realizohen kërkesat për shërbime tjera dhe kapacitete shtesë, për shkak të fytyeve të

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 45 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

ngushta (shfrytëzim maksimal i kapacitetit në linçet telekomunikuese) në pikat grumbulluese të tel komunikuese dhënavë. Vlen të theksohet që sistemi ekzistues nuk ka mbështetje teknike nga prodhuesi (End of Support, End of Life). Gjithashtu është kërkesë nga *ENTSO-E dhe Electronic Highway Technical Reference Manual (TRM)* për implementimin e teknologjisë MPLS-TP në sistemin e telekomunikacionit në Operatorët e Sistemit të Transmisionit.

Përmes këtij projekti do të bëhet zëvendësimi i pajisjeve të sistemit telekomunikues në nënstacione për të mundësuar funksionimin normal të sistemit telekomunikues. Ky projekt përfshin dy komponentë: komponentin e zhvillimit të rrjetit telekomunikues për nevoja të KOSTT dhe shërbime komerciale brenda në Kosovë dhe komponentin e mbështetjes së komercializimit të një pjese të infrastrukturës telekomunikuese për qëllime ndërshtetërore/ndërkombëtare.

8.3 Projektet e reja

- **Projekti: Ndërtimi i NS 110/35/10(20) kV Kastrioti (Ferizaj 3)**

Bazuar në planin zhvillimor të rrjetit të transmetimit 2018-2027, i cili paraqet planin zhvillim për periudhën dhjetëvjeçare, është paraparë ndërtimi i nënstacionit të ri 110/35/10(20) kV Ferizaj 3 si prioritet për përkrahjen e ngarkesës. Projekti do të financohet nga Buxheti i KOSTT-it.

Faktorët kryesor që kanë iniciuar ndërtimin e nënstacionit të dytë 110 kV në Komunën e Ferizajt janë:

- Ngritja me shkallë të lartë e kërkesës për energji elektrike si rrjedhojë e shtimit të bizneseve dhe ndërtimit;
- Rrezikimi i sigurisë së furnizimit të konsumatorëve;
- Niveli i lartë i ngarkimit të nënstacionit NS Bibaj si rrjedhojë e furnizimit të konsumatorëve të Kaçanikut dhe Shtërpçë, Brezovicë;
- Kriteri i pa plotësuar N-1 në transformim.

Ferizaj konsiderohet njëri nga rajonet me zhvillim të hovshëm të bizneseve dhe industrisë së vogël me një krahasim pothuajse të ngjashëm me rajonin e Prishtinës, Prizrenit dhe Pejës. Furnizimi i pikave shpërndarëse me vetëm një nënstacion 110 kV nuk garanton siguri të furnizimit dhe si i tillë krijon pengesa në zhvillimin ekonomik të Komunës së Ferizajt me rrethinë duke përfshirë Shtërpçën, Brezovicën dhe Kacanikun

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 46 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Ndërtimi i nënstacionit të ri 110/35/10(20)kV do të ndikoj në shpërndarjen e ngarkesës nga NS Bibaj në nënstacionin e ri, duke evituar rrezikun e rënies së transformatorëve dhe shkaktimin e sasive të mëdha të energjisë së padërguar tek konsumatorët, me efekt negativ për bizneset, industrinë dhe qytetarët.

Nënstacionit i ri 110/35/10(20) kV Kastrioti, do të jetë i tipit GIS (Gas Insulated Switchgear) me zbarra të dyfishta: një transformator 40MVA - 40/40/40 MVA (YNyn0D5); pesë (5) fusha; dy fusha matëse; fushe lidhëse; AC/DC sistemin; fushat 35kV dhe 10 (20)kV; sistemin kontrollues dhe mbrojtës; punët ndërtimore.

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Furnizimi i besueshëm dhe kualitativ i konsumit të Ferizajit dhe rrethinës;
- Shkarkimi i ngarkesës së transformatorëve në NS Bibaj;
- Reduktimi i humbjeve teknike në rrjetin e shpërndarjes
- Reduktimi i sasive të mëdha të energjisë së padërguar te konsumatori si rrjedhojë e eliminimit të fytyrës të ngushta në rrjetin e shpërndarjes

Kontrat është nënshkruar në Mars të vitit 2021 dhe është në realizim. Pritet të përfundoj brenda 24 muajve deri në Q2 2023

▪ **Projekti: Ndërtimi i NS 110/35/10(20) kV Fushë Kosova**

Në listën e projekteve me prioritet nga këndvështrimi i KEDS-it është edhe ndërtimi i nënstacionit Fushë Kosova 110/35/10(20) kV në afërsi të nënstacionit ekzistues 35/10 kV. Zhvillimi i hovshëm në komunën e Fushë Kosovës i ndërtimeve të larta vazhdon me trend të lartë, ka rezultuar me ngritje të vazhdueshme të konsumit të energjisë elektrike.

Ky nënstacion aktualisht furnizohet përmes dy linjave 35 kV, 95 mm² nga NS Kosova A dhe NS Prishtina1. Në bazë të informacioneve nga KEDS kapacitetet transformuese 35/10 kV kanë kaluar kufirin kritik, ndërsa në anën tjetër ngarkesa në rajonin e Fushë Kosovës ka tendencë të rritjes së vazhdueshme. Për këtë arsye është parë e domosdoshme krijimi i njëjës së re 110/35/10(20) kV në Fushë Kosovë e cila përmban kapacitete të mjaftueshme transformuese (1x40 MVA) në terma afatgjatë kohor e cila do të mund të përcjell ngritjen e vazhdueshme të ngarkesës dhe atë sipas kriterëve teknike të rezervës transformuese.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 47 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Ndërtimi i nënstacionit do të ndikoj zvogëlimin e ngarkesës së transformatorëve në NS Prishtina 1 dhe NS Kosova A dhe reduktimin e rrjedhave të fuqisë në linjat furnizuese të NS Prishtina1.

Furnizimi i dyanshëm i nënstacionit mundëson plotësim të kriterit të sigurisë N-1, duke bërë mjaftueshëm të sigurt furnizimin e konsumit të Fushë Kosovës.

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Furnizimi i besueshëm dhe kualitativ i konsumit të Fushë Kosovës
- Shkarkimi i ngarkesë së Transformatorëve në NS Prishtina 1 dhe NS Kosova A
- Reduktimi i humbjeve teknike në rrjetin e shpërndarjes
- Shfrytëzimi optimal i linjës së konvertuar (Kosova A - Lipjan – Ferizaj 2)
- Optimizimi i rrjedhave të fuqisë në linjat 110 kV që furnizojnë nënstacionet e Prishtinës si rrjedhojë e shkarkimit të transformatorëve në NS Prishtina 1 dhe NS Kosova A
- Reduktimi i sasive të mëdha të energjisë së padërguar të konsumatorit si rrjedhojë e eliminimit të fytyrës të ngushta në rrjetin e shpërndarjes

Përgatitja e termave të referencës dhe specifikimit teknik duke përfshirë edhe iniciimin e procesit të tenderimit janë realizuar gjatë çerekut të katërt të vitit 2020. Projekti në fjalë është tenderuar në vitin 2020 por për shkak të mos paraqitjes së ofertuesve të mjaftueshëm është anuluar. Projekti në vitin 2021 është ritenderuar dhe pritet nënshkrimi i kontratës . Koha e implementimit pritet të jetë Q12021 – Q4 2023

- **Projekti i Ndërtimit të Nënstationit 220/35/10(20) kV - Malisheva**

Projekti Malisheva është futur në listën e projekteve kapitale të cilat përkrahin ngarkesën dhe përforcojnë kapacitetet transmetuese të rrjetit.

Situata e furnizimit të rajonit të Malishevës është jo e mirë, pasi që ky rajon aktualisht furnizohet përmes linjës së vetme 35 kV nga NS Rahoveci. Distanca e madhe e kësaj linje krijon humbje të mëdha të fuqisë aktive dhe reaktive duke ndikuar negativisht në kualitetin e fuqisë elektrike të liferuar deri te konsumatori. Niveli i tensionit 35 kV dhe niveleve tjera shpërndarëse

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 48 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

gjatë ngarkesës dimërore është nën vlerat minimale të lejuara sipas kodit të shpërndarjes. Për të arritur një furnizim të qëndrueshëm dhe afatgjatë me energji elektrike për rajonin e Malishevës, është i nevojshëm ndërtimi i një nënstacioni 220/35/10(20) kV me kapacitet transformues 1x40 MVA.

NS Malisheva do të kyçet në linjën ekzistuese 220 kV NS Drenasi - NS Prizren 2, përmes linjës dyfishe AIÇe 490 mm² me gjatësi shumë të shkurtër rreth 500m.

Përfitimet e pritshme nga ky projekt janë:

- Furnizimi i besueshëm dhe kualitativ i konsumit të Malishevës;
- Optimizimi i rrjedhave të fuqisë dhe shkarkimi i transformatorëve në NS Rahoveci;
- Reduktimi i sasive të mëdha të energjisë së padërguar te konsumatori si rrjedhojë e eliminimit të fyteve te ngushta në rrjetin e shpërndarjes;
- Reduktimi i humbjeve teknike në rrjetin e shpërndarjes;
- Përkrahje e zhvillimit ekonomik të Malishevës;

Përgatitja e Termave të referencës dhe Specifikimit teknik duke përfshirë edhe inicimin e procesit të tenderimit janë realizuar gjatë çerekut të katërt të vitit 2020, por për shkak të ankesave nga ofertuesit projekti është në OSHP. Duke pas parasysh këtë situatë fillimi i realizimit të projektit do të jetë Q2 2022 _ Q4 2024. Projekti financohet nga buxheti i KOSTT.

Nënstacioni planifikohet që të ketë edhe transformatorin e dytë 220/10(20) kV, i cili planifikohet të investohet në të ardhmen.

- **Projekti ID/10/1 - Reaktori Shunt-variabil 100 MVA, 400 kV ne NS Ferizaj 2**

Në tri vitet e fundit vërehet rritja e nivelit të tensionit në rrjetin horizontal, kryesisht kjo ngritje vërehet në nivelin 400 kV dhe 220 kV. Në disa periudha kohore, sidomos gjatë regjimit veror të operimit të sistemit, niveli i tensioneve tejkalon vlerat nominale maksimale të përcaktuara nga Kodi i Rrjetit. Ky nivel i lartë i tensioneve krijon sforcim të madh në izolimin e pajisjeve të tensionit 400 kV duke rrezikuar rënie të rrezikshme të sistemit të zbarrave dhe në anën tjetër ndikon në reduktimin e jetës së pajisjeve dhe ngritjen e humbjeve në bërthamat e

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 49 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

transformatorëve (humbjet ne hekur).. Vit pas viti vërehet që orët e operimit të rrjetit në kondita mbi-tensioni janë duke u rritur dhe janë mjaftë shqetësuese. Disa rënie të linjave dhe zbarrave janë regjistruar gjatë dy viteve të fundit si pasojë e mbitensioneve dhe kryesisht shfaqen në zonat e ndotura dhe me lagështi të lartë. Zona rreth Termocentraleve karakterizohet me konditat e lartpërmendura.

Ky problem i shfaqur nuk mund të zgjidhet në mënyrë të izoluar vetëm nga KOSTT, pasi që është problem rajonal i shfaqur si rezultat i ndërtimit të shumë linjave 400 kV në rajon dhe atë pa kompensim të fuqisë reaktive. Në anën tjetër niveli i ngarkimit të rrjetit horizontal në rrjetin e Evropës Juglindore ka pësuar ulje si rezultat i recesionit ekonomik në rajon. Ky problem disa vite më herët është shfaqur në rrjetin horizontal të Kroacisë, Bosnjës dhe Hercegovinës, ndërsa gradualisht është zgjeruar edhe në pjesën e afërt me rrjetin tonë transmetues. Futja në operim e linjave të reja 400 kV ne regjion pa kompensim adekuat, me nivel të ulët të ngarkimit ka ndikuar që linjat interkonektive të punojnë ne regjimin e gjenerimit të fuqisë reaktive e cila ngriti ndjeshëm nivelin e tensioneve. Në bazë të studimit regional me titull “Regional Feasibility Study for voltage profiles improvement in the Western Balkans” është identifikuar që rrjeti regional nga gjashtë shtetet e Ballkanit Perëndimorë (WB6) ka tepricë të fuqisë reaktive rreth 800 MVar.

Instalimi i kompensatoreve deri ne kapacitetin 800 MVar është minimal ne kompensimin të fuqisë reaktive që duhet të instalohet në rajonin “WB6” për të mbajtur nivelin e tensioneve nën kufirin e sipërm të lejuar (420 kV). Kompensimi i kërkuar i fuqisë reaktive për gjendjen ekzistuese të sistemit, bazuar në rezultatet optimale të rrjedhës së fuqisë sipas studimit është rreth 950 MVar, duke respektuar brezin e tensionit të synuar në 400 kV në intervalin nga 1.05 pu (420 kV) - 1.03 pu (412 kV). Ky kapacitet duhet të lejojë marginën e nevojshëm të sigurisë për shërbimet e sistemit të kontrollit të tensionit.

Sipas studimit pa vonese kohore KOSTT duhet të instaloj reaktor të fuqisë reaktive në brezin nga 120MVar deri 150MVar, bazuar në të dhënat e modeleve regjionale afatgjata. Duke konsideruar pasiguritë e realizimit të këtyre planeve dhe duke pas në konsideratë që gjeneratorët e rijnë duhet të plotësojnë kushtet teknike për përkrahje të sistemit me fuqi reaktive. Fillimisht KOSTT do të instaloj reaktorin variabil me fuqi 100 MVar në lokacionin e rekomanduar nga studimi në NS 440/110kV Ferizaji 2 .

Projekti parasheh:

- Instalimin e Shunt-Reaktorit variabil, 400 kV me fuqi 100 MVar ne fushën e lirë C03 ne NS Ferizaj 2 (figura 2)

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 50 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Instalimin e fushës së reaktorit 400 kV

Përfitimet e pritshme nga projekti:

- Evitimi i mbitensioneve në rrjetin transmetues
- Përmes reduktimit të mbi-tensioneve reduktohet vjetërsimi i përshpejtuar i pajisjeve të tensionit të lartë si rrjedhojë e degradimit të izolimit në pajisje
- Evitohen lidhjet e shkurta në zbarrat e nënstacioneve kryesore në KOSTT ku efektohen edhe gjeneratorët TC Kosova B dhe TC Kosova A
- Reduktohen numri i lidhjeve të shkurta në rrjetin transmetues si rrjedhojë e shpërthimit të izolimit nga mbitensionet, e më këtë edhe energjia e padërguar tek konsumatori
- Evitohen operimet e TC Kosova B dhe TC Kosova A në regjimin e nën-ekscitimit (absorbim i fuqisë reaktive) dhe ruhet stabiliteti i tyre.
- Reduktimi i efektit të Koronës dhe humbjeve të shkaktuara nga ky efekt
- Reduktim i rrjedhave të fuqisë reaktive në linja dhe ngritja e kapacitetit bartës të linjave për fuqi aktive.

Për shkak të rëndësisë së lartë projekti është konsideruar me prioritet të lartë. Projekti planifikohet të fillojë me implementim në vitin Q2-2022.

- **Arsyetim për projektin: “Ndërrimi i Sistemit ekzistues SCADA\EMS në QND dhe QNDE”**

Sistemi ekzistues SCADA/EMS është projektuar fillimisht në bashkëpunim me konsulentët ESBI në vitin 2006, dhe në vitin 2008 këtij projekti ju ka bërë revidim nga KOSTT në bashkëpunim me konsulentët a KEMA Internacional . Në bazë të këtij është përgatitur tenderi dosja, janë realizuar procedurat e prokurimit dhe në Dhjetor 2008 është nënshkruar kontrata për implementim të projektit “Telekomunikimi me SCADA/EMS”. Sistemi SCADA/EMS ka filluar të shfrytëzohet në fund të muajit Qershor 2011. Qëllimi i realizimit të këtij sistemi ka qenë përmbushja e obligimit nga Licenca ZRrE për monitorimin dhe operimin e sistemit të transmisionit nga Qendra Nationale Dispeçerike (QND) në KOSTT.

Sistemi SCADA/EMS i grumbullon të dhënat përmes standardit IEC 60870-5-104 duke përfshirë edhe matjet analoge, gjendjen e pajisjeve primare, alarmet e mbrojtjeve rele dhe operimin me pajisje primare nga QND si dhe nga Qendra Nationale Dispeçerike Emergjente (QNDE). Në kuadër të këtyre dy qendrave janë gjithsejtë 25 servera, 8 FireWall, 8 Ruter dhe 24 LAN Switch. Në kuadër të këtyre pajisjeve janë duke u ekzekutuar 16 paketa softuerike me afro 54 softuerë të ndryshëm.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 51 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Duke pasur ne konsideratë se sistemi është dizajnuar ne baze te teknologjisë së informacionit, kodeve, normativave dhe standardeve qe kane qenë ne eksploitim ne vitin 2008, është vlerësuar se ky sistem është vjetërsuar dhe nuk plotëson konditat për operim te sigurt dhe te besueshëm, nuk plotëson konditat për zhvillim te mëtutjeshëm gjë që nuk garanton kushtet themelore për funksionet e kërkuara për operim dhe monitorim te sistemit te transmetimit te Kosoves.

Këtë pohim mund ta dëshmojmë me fakte si vijon:

- Platforma harduerike e serverëve ekzistues është 32 bit – tani ne treg mundet te gjinden vetëm serverët 64 bit gjë qe pamundëson mirëmbajtjen e serverëve ekzistues;
- HDD janë te teknologjisë SATA me kapacitete deri ne 32GB – tani ne treg dominon teknologjia ISCI dhe SAS me kapacitete mbi 100GB ashtu qe me dëmtimin e HDD serverat ekzistues janë jashtë përdorimit;
- Sistemi operativ i instaluar ne serverët është MS Windows Server 2003 R2 për te cilin sistem operativ kompania Microsoft e ka ndërpre përkrahjen ne Korrik 2015 ashtu qe është pamundësuar qe këta serverë te mbrohen prej viruseve, dëmtimeve(bags) si dhe te vendoset ndonjë pjese harduerike e re brenda tyre(HDD, LAN kartela, VGA kartela, RAM e tj.) për arsye te mungesës se softuerëve(drivers) për tu instaluar ne MS Windows Server 2003 R2.
- Ne serverët ekzistues është instaluar MS SQL Server 2005(Përkrahja ka skaduar ne Prill 2016), MS Visual Studio 2005, MS Office 2003 si dhe softuerët tjerë (Java, ORACLE, ...) për te cilët po ashtu ka skaduar përkrahja prej prodhuesve. Bazuar ne këto fakte asnjë zgjerim apo përshtatje ndaj platformave te reja softuerike- po theksoj 64 bit është pamundësuar ashtu qe edhe mirëmbajtja complete e sistemit ekzistues është rrezikuar.
- Komunikimi ne mes te RTU-ve dhe sistemit SCADA/EMS është duke u zhvilluar përmes IEC60870-5-104 ndërsa ne baze te publikimeve ne ENTSO-E sidomos platformës te emërtuar si CGMES nga viti 2018 ne zbatim do te jetë standardi IEC61970 ose i njohur ne publik si CIM standardi i obligueshëm për aplikim ne EMS(shikoni anekset e këtij arsyetimi). Bazuar ne këto zhvillime dhe auditimit qe do t'i behet KOSTT-it për anëtarësim ne ENTSO-E, me platformën ekzistuese te sistemit SCADA/EMS, KOSTT nuk do te jetë kompatibil me kërkesat e ENTSO-E.
- Për sistemin SCADA/EMS, KOSTT është duke shfrytëzuar e-terraplatform 2.7 e cila ka qenë stabile ne vitin 2008, ndërsa tani ne treg është e-terraplatform 3.2 e cila mund te punon ne sistemet 64 bit , i ka te inkorporuar te gjitha kërkesat me te reja te ENTSO-E dhe kodeve te BE. Po ashtu edhe prodhuesit tjerë te SCADA/EMS janë te po këtij niveli.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 52 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

•Kostoja e mirëmbajtjes është në rritje dhe pritet që të tejkalon 40% të vlerës së vet asetit. Duke u bazuar në të gjitha faktet e cekura dhe faktin që KOSTT-duhet të garantoj operimi e sigurt dhe i besueshëm të sistemit elektroenergetik të Kosovës është kërkuar zëvendësimi i sistemit ekzistues SCADA/EMS me një sistem të ri. Projekti ka filluar e përgaditet gjatë vitit 2021 dhe pritet të implementohet gjatë viteve 2022-2023

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 53 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

9. INVESTIMET KAPITALE SIPAS BURIMEVE TË FINANCIMIT PËR VITIN 2022

Kodi buxhetor	Emri i Projektit	Buxheti i aprovuar për projektin ne total	Buxheti i rishikuar për projektin ne total	Periudha e Kompletimit	Buxheti i aprovuar 2022	Buxheti i rishikuar 2022	Kredi	Kostt	Buxheti 2023	Buxheti 2024	Buxheti 2025
023/26	Shpronësim dhe servitut për projektet e BERZH-it	800,000	800,000	Q2 2017 - Q4 2023	70,000	5,000	0	5,000	-	-	-
023/115	Shërbimet konsulente faza VII - KFW	2,500,000	2,500,000	Q1 2023- Q4 2026	500,000	0	-	0	500,000	700,000	700,000
023/140	Ndërtimi i Nënstacionit të ri - GIS 110/35/10(20)kV Kastrioti (Ferizaj) me një transformatore të fuqisë 40MVA (LOT1)	4,956,000	4,956,000	Q2 2021- Q2 2024	1,647,000	2,800,000	0	2,800,000	917,000	495,600	-
023/140-1	Ndërtimi i linjës/kabllos 110kV për kyçje të nënstationit të ri 110/35/10(20) kV Ferizaj	1,534,000	1,534,000	Q2 2021- Q2 2024	409,000	409,000	0	409,000	466,640	116,700	-
023/155	Ndërtimi i Nënstacionit të ri - GIS 110/35/10(20) kV Fushë Kosova (LOT2)	4,250,000	4,250,000	Q4 2021 - Q4 2025	1,487,500	780,000		780,000	2,550,000	707,500	212,500
023/156	Ndërtimi i Nënstacionit të ri - AIS 220/35/10(20)kV Malisheva me linjën përcjellëse 220kV (LOT3)	4,550,000	5,500,000	Q1 2022 - Q1 2025	682,500	682,500	0	682,500	2,200,000	2,067,500	550,000
	Furnizimi dhe instalimi i transformatoreve të fuqisë 40MVA në NS 220/35/10(20)kV Malisheva	1,020,000	1,220,000	Q1 2022 - Q1 2025	255,000	183,000		183,000	488,000	427,000	122,000
023/157	Furnizimi dhe instalimi i transformatoreve të fuqisë 40MVA në NS 110/35/10(20) kV Fushë Kosova	680,000	820,000	Q1 2022 - Q1 2024	0	123,000		123,000	574,000	123,000	
023/165	Furnizimi dhe	3,700,000	4,480,000	Q4 2022 -	610,000	610,000		610,000	1,854,000	1,568,000	448,000

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022							DT-FI- 012		
	<i>ver. 1.0</i>							<i>faqe 54 nga 68</i>		
Departamenti Financiar					Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli					

	instalimi i reaktorit 100MVar			Q2 2025							
023/144	Ndërrimi i Sistemit ekzistues SCADA\EMS në QND dhe QNDE	3,000,000	3,900,000	Q3 2021- Q4 2023	1,950,000	585,000		585,000	3,315,000		
023/164	Shërbime për ri aktivizim te funksioneve te Gateway ALSPA - E-TERRA	43,000	43,000	Q1 2022 - Q4 2022	43,000	0		0			
023/131	Furnizimi dhe instalimi me pajisje per adoptim te SCADA Lokale (RTU dhe SCS)	1,280,000	1,280,000	Q1 2022 - Q4 2023	1,280,000	600,000		600,000	680,000		
023/117	Realizimi i funksionimit te pandërprerë të infrastrukturës të operimit të sigurt të sistemit të transmisionit në kohën reale te OS.	140,000	140,000	Q1 2019 - Q4 2022	7,000	7,000	0	7,000			
023/154	Implementimi, funksionalizimi i Bllokut AK dhe nderlidhja ne ENTSO-E	80,000	100,000	Q1 2022 -Q4 2022	20,000	100,000		100,000			
023/147	Rregullimi i Dhomes Rezerve te Servereve, Qendra Emergjente	300,000	360,000	Q4 2022 -Q4 2022	300,000	360,000		360,000			
023/136	Migrimi drejt sistemeve të avancuara telekomunikuese	2,500,000	3,000,000	Q4 2022- Q3 2023	1,500,000	450,000		450,000	2,550,000		
023/55	Furnizim me harduer në TIK	100,000	120,000	Q1 2022 -Q4 2022	100,000	120,000		120,000			
023/153	Punimi i depos së mbyllur në Obiliq	150,000		Q4 2022-Q4 2022	120,000	0		0			
023/151	Renovimi i ndërtesave Komanduese në NS Prishtina 4	50,000	50,000	Q1 2022 -Q4 2022	50,000	50,000		50,000			
023/152	Renovimi i rrethojave në NS Vitia	50,000	50,000	Q1 2022 -Q4 2022	50,000	50,000		50,000			
023/18	Punimi i kyçjeve	25,000	25,000	Q1 2022 -Q4	25,000	10,000		10,000	15,000		

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022						DT-FI- 012				
	<i>ver. 1.0</i>						<i>faqe 55 nga 68</i>				
Departamenti Financiar						Sektori: Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli					

	në rrjet të qytetit të ujtit dhe kanalizimit në NS.			2023							
023/19	Furnizimi me inventare per zyre	15,000	15,000	Q1 2022 -Q4 2022	15,000	15,000		15,000			
023/167	Renovim i pjesës së lokaleve në Kurrizmbi plato	45,000	0	Q1 2022 -Q4 2022	45,000	0		0			
023/141	Ndërtimi i infrastrukturës së Sigurisë së Lartë në Selinë Qendrore	200,000	200,000	Q2 2023 -Q4 2023	190,000	0		0	190,000		
023/126	Furnizimi me pjesë rezervë për Nënstacione	1,250,000	1,250,000	Q1 2018 - Q1 2023	250,000	250,000	0	250,000	250,000		
023/160	Realizimi i infrastrukturës se transisionit per kalim nga 10kV ne 20kV sipas kerkesave te KEDS	400,000	0	Q1 2021 - Q4 2022	400,000	0		0	0		
023/16	Furnizimi me Makina profesionale per Ekipin e MRNS	40,000	40,000	Q1 2022 -Q4 2022	40,000	40,000		40,000			
023/150	Furnizimi dhe montimi i shenjave per sinjalizim te linjave sipas kerkesave se Aviacionit Civil	472,000	0	Q4 2020 - Q4 2023	200,000	200,000		200,000	165,200		
023/125	Furnizimi me pjesë rezerv per linja, elemente vjerrse dhe shtrenguese , OPGW , joint box dhe pajisje tjera përcjellëse	1,000,000	1,060,000	Q1 2018 -Q4 2023	200,000	260,000		260,000	260,000		
023/21	Softuer për detektimin e sulmeve kibernetike	35,000	35,000	Q1 2022 -Q4 2022	35,000	0	0	0			
023/22	Integrimi në Platformen e ENTSO-E- VP Platform (RG CE function)	255,000	255,000	Q1 2022 -Q4 2022	255,000	255,000		255,000			
	TOTALI:	35,420,000	37,225,000		12,736,000	8,944,500	0	8,944,500	16,974,840	6,205,300	2,032,500

Tabela 1 Investimet kapitale

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 56 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

10. PLANIFIKIMI FINANCIAR

Bordi i Zyres së Rregullatorit për Energji (ZRrE), me datë 24 Shtator 2018, në përputhje me Metodologjinë për Përcaktimin e Tarifave dhe Bilancin Vjetor të Energjisë Elektrike, ka lëshuar Vendimin nr.V1028_2018 për të hyrat maksimale të lejuara për KOSTT për tarifatat e rregulluara për periudhën e dytë tarifore 2018-2022.

Me që të hyrat e lejuara maksimale të KOSTT-it për vitin 2022 janë aprovuar , rishikimi i buxhetit për vitin 2022 është i bazuar në të hyrat e lejuara për vitin 2022, si dhe ecurisë se realizimit të projekteve kapitale dhe shpenzimeve operative për periudhën Janar Qershor 2022.

Të dhënat financiare mbi të cilat është bazuar planifikimi i Buxhetit 2022, janë në pajtueshmëri me Ligjin për buxhetin dhe Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit, si dhe me ligjet në fuqi në Republikën e Kosovës.

Sipas Bilancit Vjetor të Energjisë Elektrike për vitin 2022 prodhimi i energjisë elektrike i cili hyn në rrjetin e transmetimit e prodhuar nga TC Kosova A, TC Kosova B, HC Ujmani HC-Kaskada e Lumbardhit, Parku i erës Kitka dhe Sowi Kosova (Selaci) për vitin 2022, është planifikuar të jetë **6,363.5 GWh**.

Ndërsa, prodhimi i tërë nacional, duke përfshirë edhe HC të kyçura në Shpërndarje dhe gjeneratorët me erë dhe me panele diellore, planifikohet të jetë **6,598 GWh**.

Të hyrat indikative për vitin tarifor 2022 janë **34,867,096 €** , pa përfshirë të hyrat për burimet e ripërtëritshme. Për vitin 2022, të hyrat përfshirë edhe të hyrat e planifikuara për burimet e ripërtëritshme për vitin kalenderik , janë **76,367,096 €**.

Përveç të hyrave nga tarifa, KOSTT ka planifikuar edhe të hyrat tjera në vlerë prej **58,992,906 €**, që së bashku me të hyrat nga tarifa, arrijnë vlerën prej **135,360,002 €**, e që paraqesin të hyrat totale të planifikura për vitin 2022.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 57 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

10.1 Struktura dhe vlera e të hyrave për vitin 2022

	Buxheti i aprovuar 2022	Buxheti i rishikuar 2022
Të hyrat nga rrjeti 220 /400 kV	388	237
Të hyrat nga rrjeti 110 kV	18,636	12,211
Të hyrat nga sistemi i operimit	22,656	22,125
Të hyrat nga operatori i tregut	351	294
Të hyrat për Burimet e Ripërtërishme nga fondi dhe tarifa	49,531	41,500
1. Gjitësejt të hyrat nga tarifat	91,562	76,367
Të hyrat tjera operative	480	400
Te hyrat per humbje të përshtatura me KEK	3,329	5,920
Te hyrat nga alokimi i kapaciteteve interkonektive	3,700	5,648
Të hyrat nga interesi	120	125
Të hyrat nga tranziti	200	200
Të hyrat e shtyera	6,700	6,700
Të hyrat nga garanti Qeveritar per humbjet ne veri	0	40,000
2. Gjitësejt të hyrat tjera	14,529	58,993
GHITHËSEJT TË HYRAT (1+2)	106,091	135,360

Tabela 2 Të hyrat

10.2 Shpenzimet operative

Të hyrat e lejuara do të shërbejnë për mbulimin e shpenzimeve operative dhe kostove të kapitalit.

Shpenzimet e blerjes së energjisë - Humbjet në transmetim

Lejimi i humbjeve në transmetim është i bazuar në vendimin e Bordit të ZRRE-së për cakun e reduktimit të humbjeve për periudhën e dytë rregullative 2018-2022. Brenda kësaj periudhe, përshtatjet vjetore të kostos së lejuar të humbjeve do të bëhen për dallimet në mes të vëllimeve të transmetuara totale të energjisë së parashikuar dhe realizuar si dhe çmimeve mesatare të blerjes. Humbja e lejuar (si përqindje) mbetet e pandryshuar. Sipas kësaj, humbja

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 58 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

në transmetim është 1.78% e energjisë në hyrje të transmisionit, që është planifikuar në vlerën prej **19,000,000 €.**

Shpenzimet e stafit - Shpenzimet e planifikuara të stafit për vitin 2022, **5,878,374€:**

Pagat për Bordin e Drejtorëve, 106,596€

Mirëmbajtja - Një pjesë e madhe e shpenzimeve operative ka të bëjë me shpenzimet e mirëmbajtjes, që janë në vlerën prej **777.169 €.**

Shpenzimet tjera operative - Kjo kategori e shpenzimeve përfshinë shpenzimet e përgjithshme, të domosdoshme për kryerjen e aktiviteteve të KOSTT-it, dhe për këtë kategori janë planifikuar **1,731,400 €.**

Kategoritë e këtyre shpenzimeve janë: shpenzimet komunale, trajnimet, auditimi i pasqyrave financiare, telefonia fikse dhe mobile, derivatet, ngrohja, uji dhe kanalizimi, energjia elektrike, marketingu, sigurimi shëndetësor i punëtorëve, sigurimi fizik i objekteve, etj.

Shpenzimet e interesit per kredi 1,513,573 €

Shpenzimet e tranzitit - janë planifikuar **200,000 €.**

Shpenzimet e shërbimeve ndihmëse të planifikuara janë në vlerën prej **8,200,000 €.**

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 59 nga 68</i>
Departamenti Financiar		Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli

10.3 Planifikimi i Pasqyrës së të Ardhurës (Fitimit/Humbjes) për vitin 2022

	Buxheti i aprovuar 2022	Buxheti i rishikuar 2022
TË HYRAT		
Të hyrat nga rrjeti 220 /400 kV	388	237
Të hyrat nga rrjeti 110 kV	18,636	12,211
Të hyrat nga sistemi i operimit	22,656	22,125
Të hyrat nga operatori i tregut	351	294
Te hyrat nga tarifa per Burimet e Ripërtriteshme	25,817	41,500
1. Gjitësejt të hyrat nga tarifat	67,849	76,367
Të hyrat tjera operative	480	400
Te hyrat per humbje të përshtatura me KEK	3,329	5,920
Te hyrat nga alokimi i kapaciteteve interkonektive	3,700	5,648
Te hyrat nga shitja e Energjisë se Ripërtriteshme	23,714	0
Të hyrat nga interesi	120	125
Të hyrat nga tranziti	200	200
Të hyrat e shtyera	6,700	6,700
Të hyrat nga garanti Qeveritar per humbjet ne veri	-	40,000
2. Gjitësejt të hyrat tjera	38,243	58,993
GHITHËSEJT TË HYRAT (1+2)	106,091	135,360
Shpenzimet operative		
Mirëmbajtja	934	777
Shpenzimet e stafit	5,878	5,878
Pagat për Bordin e Drejtorëve	107	107
Shpenzimet tjera operative	1,751	1,731
Shërbimet ndihmëse	12,870	8,200
Humbjet në transmetim	5,715	19,000
Humbjet ne sistem ne Veri te mbuluara nga granti Qeveritar	-	40,000
Shpenzimet e tranzitit	200	200
Interesi i kredisë	1,495	1,514
Shpenzimet per Burimet e Ripërtriteshme nga tarifa dhe fondi	54,691	41,500
Shpenzimeve vjetore te parashikuara nga OST per pagesa kundrejt ENTSO-E	300	100
Sherbimi per RSC	150	-
Gjithësejt shpenzimet operative	84,091	119,007
Fitimi para amortizimit	22,000	16,353
Zhvlerësimi /Amortizimi	16,500	16,000
Fitimi / Humbja para tatimit	5,500	353

Tabela 3 Pasqyrës e së Ardhurës

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 60 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

10.4 Parashikimi i rrjedhës së parasë së gatshme 2022

000 euro

	2022
1. Flukset operacionale të parasë së gatshme	(85,098)
Pranimet nga blerësit	27,580
Pagesat e furnitorëve	(106,799)
Pagesat ndaj punëtorëve	(5,878)
2. Flukset investive të parasë së gatshme	125
Interesi i arkëtuar	125
3. Flukset financiare të parasë së gatshme	58,912
Marrja e kredisë nga Qeveria	26,440
Kthimi i kredise Qeverise	-
Ripagimi i kredive	(6,014)
Pagesa e interesit për kredi	(1,514)
Grantet e pranuar	40,000
4. Rrjedha e parasë së gatshme për periudhën (1+2+3)	(26,060)
5. Balanca fillestare	52,514
6. Balanca perfundimtare	26,454

Tabela 4 Rrjedha e parasë

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 61 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

11.0 QËNDRUESHMËRIA AFARISTE

11. 1. Personeli

Numri i lejuar i punëtorëve nga ZRrE për vitin 2022 është 381 të punësuar, ndërsa numri mesatar gjatë vitit 2022, është planifikuar të jetë 365 punëtorë.

Ky numër i punëtorëve është i projektuar dhe bazuar në objektivat strategjike dhe në ngritjen e kapaciteteve operative të KOSTT. KOSTT është duke implementuar shumë projekte dhe me përfundimin e tyre, paraqitet nevoja e operimit me këto kapacitete të reja. Gjithashtu, kërkesat për punëtorë ndërlidhen edhe me rritjen e obligimeve në raport me ENTSO-E, numrin e NS-ve të cilat operohen nga KOSTT duke i marrë parasysh edhe kërkesat për një numër më të madh të punëtorëve për mirëmbajtjen e NS 110 kV si dhe nevojat të ndërlidhura me zhvillimet tjera të KOSTT. Ndërlidhur me këtë që u ceke më lartë, gjatë vitit 2022 duhet të paraqitet kërkesa në ZRRE për rritje të numrit të stafit, për periudhën e ardhshme tarifore 2023-2027.

Zhvillimi i BNJ në KOSTT në përgjithësi është i orientuar në harmoni me strategjinë e kompanisë. Duke marrë parasysh këtë, KOSTT ka krijuar politikat dhe procedurat për të siguruar se stafi mund të kontribuojë sa më efektshëm, për të arritur objektivat e vendosura. Këto politika mbulojnë planifikimin e BNJ, rekrutimin dhe selektimin, trajnimin dhe zhvillimin e aftësive, menaxhimin e performancës, menaxhimin e shpërblimit dhe barazinë gjinore, zhvillimin e karrierës dhe menaxhimin e talentëve, krijimin e një ambienti të sigurt dhe të shëndeshëm për punë dhe përfshirjen e minoriteteve/pakicës, si dhe politikat tjera të Teknologjisë së Informacionit por edhe të menaxhimit të objekteve. Duke i marrë parasysh ndryshimet në legjislacionet përkatëse por edhe ndryshimet e brendshme si dhe nevojat strategjike të KOSTT këto politika të aprovuara rishikohen permanent. Gjithashtu krahas rishikimit të politikave bëhet edhe rishikimi i procedurave dhe dokumenteve tjera relevante në harmoni me këto kërkesa.

Për zhvillim me efikas të menaxhimit të BNJ dhe shfrytëzimit të teknologjive më të reja të TI gjatë vitit 2019 është bërë kalimi nga modulet e vjetra CAS_HR dhe CAS_Paga në aplikacionin e ri HeRa i cili ka sistemin për menaxhimin e BNJ dhe sistemin e pagave dhe është i ndërlidhur edhe me modulën për Menaxhimin personal të të dhënave, ku secili punëtorë ka qasje në një pjesë të të dhënave personale dhe mund të inicioi kërkesat për pushim, sipas nevojës. Ky

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 62 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

aplikacion është në ndërlidhje edhe me modulet tjera të teknologjisë së informacionit në KOSTT dhe do të zhvillohet edhe më tutje gjatë vitit 2022.

KOSTT ka implementuar edhe aplikacionin për menaxhimin elektronik të dosjeve të punëtorëve, i cili ka mundësuar punë më të lehtë me dosjet e personelit në mënyrë të organizuar sipas standardeve dhe politikave të vendosura me mundësitë e integritit edhe me sistemin e burimeve njerëzore, duke i mundësuar personelit qasjen e tyre në dosjet e tyre personale. Ky aplikacion dhe aplikacionet tjera do të zhvillohen në të ardhmen varësisht prej nevojave, kërkesave dhe zhvillimeve të reja.

11.2. Implementimi dhe matja e performancës

Implementimi i Planit të Biznesit do të përfshij tri (3) elemente kryesore:

- *Vendosja e objektivave dhe identifikimi i veprimeve për çdo departament funksional.* Secili departament ka përgatitur një plan operativ bazuar në objektivat e Planit të Biznesit pesëvjeçar dhe planet e veçanta vjetore si ekstrakte dhe vendosjen e objektivave për departamentin dhe veprimet e nevojshme për t'i arritur ato. Vendosja e objektivave do të përcillet për çdo vit pasues.
- *Vendosja e buxhetit vjetor për KOSTT-in dhe për çdo departament.* Plani i Biznesit do të vendos kontekstin strategjik për buxhetin dhe themelon një bazë për të shfrytëzuar burimet financiare dhe fuqinë punëtore.
- *Monitorimi i performancës ndaj objektivave dhe buxhetit.* Monitorimi i rregullt i performancës në raport me planin, buxhetin, kohën e realizimit dhe qëllimet e vendosura përmes një sistemi të menaxhimit të performancës, është një çështje esenciale. Ky monitorim do të zbatohet përmes raportimit të rregullt të menaxhmentit.

Sistemi për menaxhimin e performancës do të bazohet në treguesit e vendosur për objektivat strategjike. Procesi i vlerësimit do të kryhet për periudhë vjetore (1 herë në vit).

Procesi i menaxhimit të performancës shtrihet edhe lart – poshtë duke përfshirë edhe stafin, por gjithashtu ky proces i menaxhimit të performancës do të zhvillohet dhe përmirësohet më tutje në harmoni me zhvillimet dhe kërkesat e reja

11.3. Zhvillimi i kapaciteteve njerezore

Në bazë të analizës së nevojave për trajnime, do të hartohet një plan i trajnimeve i cili do të merret në konsiderim gjatë implementimit të trajnimeve. Trajnimet do të fokusohen konform nevojave dhe do të mbulojnë të gjitha trajnimet e nevojshme për një ngritje profesionale, efiçente dhe të sigurt në punë.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 63 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Shkathësitë dhe zhvillimi i stafit është një nga prioritetet e KOSTT si synim për realizimin e objektivave dhe arritjen e caqeve të përcaktuar brenda Planit të Biznesit. Në kuadër të kësaj, KOSTT do të promovojë politikën për zhvillimin e talenteve të rinjë, duke rishqyrtuar politikën e rekrutimit, bashkëpunimin me institucionet e arsimit të lartë dhe institucione tjera relevante.

Programet zhvillimore, kurset dhe trajnimet specifike, trajnimi fillestar, zhvillimi i menaxhmentit, do të jenë preokupim i BNP edhe për këtë fazë, për të siguruar që personeli të fitojë shkathësitë e nevojshme për t'i përcjellë zhvillimet në KOSTT. Edhe më tutje, do të vazhdohet dhe do të implementohen projekte për praktikën, gjegjësisht Internshipi për studentë në bashkëpunim me Universitetin e Prishtinës – Fakultetin e Inxhinierisë Elektrike, Kosovo CSR Network, MCC dhe projektet tjera.

KOSTT edhe gjatë viti akademik 2021/2022, në përkrahje të zhvillimit të kuadrove dhe talenteve në sektorin e energjisë elektrike, planifikon ndarjen e disa bursave për studentë të Fakultetit të Inxhinierisë Elektrike dhe Kompjuterike në përputhje me Politiken për ndarje të Bursave .

Pjesë e rëndësishme e zhvillimit të kapitalit njerëzorë është edhe zhvillimi i lidershit.

Në Plan të trajnimeve, do t'i kushtohet kujdes trajnimeve për siguri dhe shëndet në punë dhe mbrojtje të mjedisit, në përputhje me kërkesat e standardeve ISO 14001 dhe 45001. Në përgjithësi, do t'i kushtohet kujdes ngritjes së kapaciteteve të stafit në fushën e standardeve; (9001; 14001; 45001; 5001; 27001) përfshirë edhe certifikimin e stafit, sipas kërkesave të standardeve. Bazuar në Sistemin e Integruar të menaxhimit dhe kërkesat e standardeve në implementim dhe standardeve të cilat janë duke u zhvilluar në KOSTT, do të hartohet një plan për zhvillimin e kapaciteteve njerëzore në fushën e standardeve.

11.4. Menaxhimi i cilësisë

KOSTT prej vitit 2009 ka qenë i certifikuar me Standardin ISO 9001:2008, ndërkaq në vitin 2017 është i certifikuar me Standardin ISO 9001:2015 i cili është i bazuar në principet e menaxhimit kualitativ dhe përmban kërkesa të reja me fokus të posaçëm në përmirësimin e vazhdueshëm të cilësisë dhe me përfshirjen e Menaxhmentit të lartë për të arritur një menaxhim efektiv në kompani. Prandaj duke marrë parasysh këtë, KOSTT është duke e zhvilluar një proces të zhvillimit dhe menaxhimit të cilësisë sipas kërkesave të këtij standardi brenda të gjitha departamenteve dhe zyrave.

Me qëllim të azhurnimit dhe harmonizimit të plotë të kërkesave të menaxhimit kualitativ në vitin 2021, KOSTT e ka përfunduar auditimin e jashtëm ri-certifikues me ISO 9001:2015 nga një kompani ndërkombëtare certifikuese, dhe është ri-certifikuar me ISO 9001:2015, ISO

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 64 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>	<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>	

14001:2015 dhe ISO 45001:2018. Para auditimit të jashtëm është zhvilluar auditimi i brendshëm nga ekipi i brendshëm i cili është i trajnuar dhe certifikuar për auditimin e brendshëm.

Në kuadër të Menaxhimit të cilësisë KOSTT, ka implementuar dhe zhvilluar edhe dy standarde te reja te menaxhimit: Standardi për sigurinë e punëtorëve ISO 45001:2018 dhe standardi për siguri të ambientit ISO 14001:2015 me të cilat standarde gjithashtu është certifikuar në vitin 2017. Njëkohësisht, KOSTT ka ndërtuar një “Sistemi të integruar të Menaxhimit të Cilësisë” dhe kështu ka krijuar mundësinë e integritit edhe të standardeve tjera të cilat mund të zhvillohen në të ardhmen. Në kuadër të këtyre zhvillimeve, në vitin 2022 planifikohet të bëhet certifikimi edhe me Standarin për menaxhimin e sigurisë së informacionit ISO 27001, për të cilën janë bërë përgatitjet e nevojshme nga një kompani konsulentë e cila është angazhuar për këtë qëllim.

Duke marrë parasysh zhvillimet në fushën e standardeve në vitin 2022, Menaxhmenti i KOSTT gjithashtu ka planifikuar që të gjitha këto Standarde të integruara në SIm ta integroi edhe standardin ISO 27001:2015 së bashku me standardet tjera.

Do të ketë përmirësim të vazhdueshëm të sistemit të menaxhimit të cilësisë duke i përcjellë zhvillimet e reja në sektorin e energjisë respektivisht, procesin e integritimeve evropiane, dhe në harmoni me këto zhvillime KOSTT duhet të ndjekë rrugën e plotësimit të kërkesave dhe standardeve te reja që rrjedhin nga këto procese.

Plotësimi i standardeve gjithashtu është kërkesë e procesit të zhvillimit të projekteve voluminoze në KOSTT.

11.5. Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit(TIK)

Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit (TIK) paraqet një infrastrukturë me shërbime kritike që mundësojnë dhe lehtësojnë realizimin e proceseve afariste të KOSTT duke përdor avantazhet e të arriturave të reja në teknologjinë e informacionit prandaj përveç mirëmbajtjes dhe administrimit rutinor për periudhën vijuese 2022 janë planifikuar edhe një sërë aktiviteteve tjera që kanë të bëjnë sidomos me avancimin dhe sigurinë e sistemit TIK.

Ndërtimi dhe funksionalizimi i Qendrës Emergjente e pajisur me harduer të ri është jetik për reducencën e shërbimeve që ofron TIK dhe është kërkesë imediate që del nga obligimet ligjore të KOSTT si dhe rekomandimi i praktikave më të mira profesionale dhe i standardit ISO 27001:2013.

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 65 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>	<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>	

Pasi në vitin 2021 është bërë migrimi i sistemit janë shfaqur dobësitë e pajisjeve fundore edhe ashtu të amortizuara prandaj është paraparë ripërtrirje në një pjesë të harduerit ekzistues të shfrytëzuesve ashtu që të krijohet një komoditet optimal në punën e tyre.

Gjithashtu me këtë rast është paraparë edhe ripërtrirja në pikat komutuese të rrjetit për shkak të amortizimit të switchave ekzistues e gjithashtu nevoja për kompatibilitet me ata në qendrën e re të serverëve.

Pasi nga Zyra e Cilësisë është duke u administruar implementimi i standardit ISO 27001:2013 e që në fakt barra dhe efektet kalojnë mbi sektorin TIK është paraparë që konform kërkesave të standardit përveç rritjes së stafit të TIK gjithashtu të përforcohen veglat e monitorimit në sistemin dhe rrjetën e TIK ashtu që ngjarjet, regjistrimet, dhe incidentet të mund të monitorohen dhe regjistrohen.

Në planin e sigurisë kibernetike TIK ka paraparë testin e penetrimit (i cili rekomandohet çdo vit) dhe fillimi i krijimit të bazës për përcaktimin dhe vlerësimin e gjendjes së sigurisë që nga ky vit (ku do të behët për herën e parë) ashtu që të krijohet mundësia që rekomandimet që dalin nga raporti final të mund të jenë udhërrëfyes për implementimin dhe eliminimin e dobësive/lëshimeve të sistemit dhe aplikacioneve të TIK.

11.7. Menaxhimi i ndërtesave

Në kuadër të Menaxhimit të ndërtesave do të vazhdohet me renovimin e ndërtesave komanduese në NS, me qasje të posaçme te Ndërtesa komanduese e NS Prishtina 4, duke bërë përmirësimin e kushteve të punës, krijimit të ambienteve për punë si dhe efijencës së energjisë në këto objekte, por duke mos lënë edhe mirëmbajtjen vijuese të tyre.

Në kuadër të këtyre projekteve prioritet ju është dhënë eliminimit të materialeve te rrezikshme, pastaj ndërrimit të dritareve dhe dyerve me qelq te njëfishtë duke i zëvendësuar me termike, mbështjellja e fasadave me material termoizolues, , furnizimin permanent me ujë të pijshëm për punëtorë dhe ujë për nevoja sanitare, si dhe gjelbërimi i NS në harmoni me standardet më të larta ndërkombëtare

Në vitin 2019 ka hy në fuqi LIGJI Nr. 06/L-014 për infrastrukturën kritike. Bazuar në të KOSTT është duke i përcaktuar prioritet në plotësimin e kushteve që përcaktohen me këtë Ligj duke filluar me Ndërtesën e Selisë qendrore me Projektin „, Ndërtimi i infrastrukturës së Sigurisë së

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 66 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

Lartë në Selinë Qendrore”, dhe duke planifikuar në vitet në vazhdim projekte të tilla në NS Kosova B, si dhe objektet tjera me rëndësi dhe të përcaktuara si pjesë të infrastrukturës kritike.

Pasi që Udhëzimet administrative nga ky Ligj ende nuk janë bërë Projekti në fjalë është bartur në vitin 2022.

KOSTT gjithashtu ka vendos në prioritet veprime tjera për realizimin e parimeve themelore mjedisore të KOSTT-it. Lidhur me këtë ka planifikuar të vazhdojë realizimin e kyçjeve në rrjet të qytetit të ujësjellësit, kanalizimit dhe ujërave atmosferik aty ku ekziston mundësia teknike si dhe rrugëve të qasjes në Nënstacione, duke plotësuar obligimet në aspektin mjedisore.

Me qëllim të krijimit të hapësirave të reja për punë KOSTT parasheh renovimin hapësirace shtesë.

11.8. Marrëdhëniet efektive me palët e interesit

KOSTT beson që përgjegjësia dhe transparenca ndaj aksionarit dhe palëve të tjera të interesit janë ndër parimet bazë në përmbushjen e mandatit të saj si institucion publik, derisa reputacioni është një nga asetet e rëndësishme strategjike i cili ka ndikim në ndërtimin dhe mirëmbajtjen e besimit të palëve interesit. Rrjedhimisht, KOSTT nëpërmes Zyrës për Komunikim dhe Relacione me Publikun në përputhje me Strategjinë e rishikuar të Komunikimit, për vitin në vijim planifikon realizimin e aktiviteteve në shërbim të mirëmbajtjes dhe avansimit të imazhit të kompanisë, avansimin e raporteve me palë të interesit vendore dhe ndërkombëtare, informimit të opinionit dhe palëve të interesit në lidhje me aktivitetet dhe veprimtarinë e KOSTT, avansimin e komunikimit të brendshëm, realizimin e publikimeve, organizimin e ngjarjeve për të prezentuar dhe promovuar të arriturat e kompanisë si dhe vazhdimin e zhvillimit të projekteve promovuese në vazhdimësi.

Si një nga akterët qenësor në sigurinë e furnizimit me energji elektrike në vend si dhe palë kyçe për bashkëpunim dhe operimi në sinkron me OST-të fqinje dhe Sistemin Evropian të Transmetimit, KOSTT do të jetë proaktive në avansimin e marrëdhënieve dhe bashkëpunim rajonal me operatorët e sistemeve të transmetimit, dhe institucionet e tjera të energjisë në vend, rajon dhe Evropë.

KOSTT sh.a e konsideron Përgjegjësinë Shoqërore të Korporatave (CSR) si një proces përmes së cilës kontribuon në zhvillim të qëndrueshëm fillimisht përmes mënyrës se si operon duke inkorporuar politikat e biznesit të përgjegjshëm në politikat e brendshme të kompanisë dhe më

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 67 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

tutje duke ndërmarrë aktivitete në shërbim të komunitetit. Në këtë drejtim KOSTT planifikon të vazhdoj me përkushtimin konsistent në avansimin e parimeve të CSR, për të kontribuar në arritjen e agendës globale për Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG) - Agenda 2030. Tutje KOSTT planifikon kontributin në këtë drejtim edhe përmes përfaqësimit të mëtutjeshëm në Bordin e “Kosovo CSR Network” si rrjeti i parë i bizneseve i themeluar me qëllim të mbështetjes së zhvillimit të përgjithshëm ekonomik duke zbatuar praktikatat më të mira të CSR në shoqëri.

KOSTT në vazhdimësi zbaton politikë të integruar të komunikimit me qëllim të ruajtjes së cilësisë, qëndrueshmërisë dhe besueshmërisë së informatave derisa në përputhje me qasjen transparente si një nga vlerat themelore të kompanisë do të trajtoj me kujdes kërkesat nga palët e interesit, mediat, OJQ-të dhe kërkesat e tjera që ndërlidhen me Ligjin për Qasje në Dokumente Publike

KOSTT do të zbatoj strategji proaktive në përputhje me Strategjinë e rishikuar të Komunikimit, në funksion të arritjes së objektivave strategjike të kompanisë.

11.9 Prokurimi Elektronik

Aplikimi i platformës së prokurimit elektronik nga të gjitha Autoritetet Kontraktuese në Kosovë, e gjithashtu edhe në KOSTT sh.a., ka filluar nga fillimi i vitit 2017, në bazë të Vendimit të Qeverisë së Republikës së Kosovës për funksionalizimin e platformës së prokurimit elektronik. Përmes kësaj platforme, KOSTT tani realizon në formë elektronike blerjen e furnizimeve, shërbimeve dhe punëve.

Qëllimi i Prokurimit Publik është që të rrit shkallën e përgjegjshmërisë, të siguroj vlerën më të mirë për parane publike, duke respektuar rregullat që dalin nga Ligji i Prokurimit Publik në Kosovë. Përdorimi i sistemit elektronik garanton një proces transparent dhe siguron kushtet për një konkurrencë të hapur ndërmjet operatorëve ekonomik pjesëmarrës.

Edhe gjatë vitit 2022, aktivitetet e prokurimit do të zhvillohen në pajtim me parimet bazike, të cilat janë:

- Konkurrenca – në mesin e furnizuesve duhet të inkurajohet në mënyrën më efektive dhe me efektive.
- Efikasiteti dhe Efektiviteti – duhet të dëshmohet në procesin e prokurimit për të siguruar

	PLANI I BIZNESIT I RISHIKUAR PËR VITIN 2022	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 68 nga 68</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori : Planifikimi i Buxhetit dhe Kontrolli</i>

vlërën për parinë për Autoritetin Kontraktues.

- Drejtësia/Mos-diskriminimi – Të veprohet në mënyrë të drejtë gjatë tërë ciklit të prokurimit pa imponuar obligime të panevojshme ose pengesa për furnizuesit ose

furnizuesi potencial. Të shmangët çdo trajtim që favorizon një furnizues të caktuar.

- Objektivitet/Integritet/Sinqeritet – Të deklarohet çdo konflikt i interesit që afekton ose që paraqet afektim të vendimit.
- Transparenca – Të sigurohen kushte dhe qasje të barabartë për të gjithë operatorët ekonomik, duke informuar ata në mënyrë të hapur dhe transparente.
- Profesionalizëm – Të punohet me standarde të larta profesionale duke respektuar legjislacionin në fuqi dhe duke aplikuar praktikat më të mira.